

10 LET DRUŠTVA SAVA

Društvo Slovencev v Beogradu – Društvo Sava letos praznuje svojo deseto obletnico delovanja. Od začetkov, ko Društvo ni imelo svojega "delovnega" prostora in smo se zbirali v prostorih v ulici Internacionalnih brigada 70, smo se junija 2002 preselili v najete prostore v Višegradski 23, letos pa smo se preselili v samo središče mesta, na elitno lokacijo na Terazijah 3. V vseh teh prostorih se Slovenci, člani in prijatelji društva Sava zbiramo, se pogovarjamo, praznujemo, se učimo, beremo in načrtujemo nova dejanja.

Težave, ki jih je Društvo imelo na začetku, so bile uspešno premagane. Predsedstvu Društva je uspelo priskrbeti redna sredstva za financiranje najema prostorov. Kupili smo opremo za delo, dobili telefonsko zvezo, ustanovili knjižnico in začeli s kulturnimi prireditvami.

V okviru Društva se je leta 2002 zelo uspešno začel udeležati dopolnilni pouk slovenščine, ki ga financira Ministrstvo za šolstvo in šport Slovenije. Pouk je ustanovila in je kot prva učiteljica delovala Maja Đukanović, leta 2007 jo je zamenjala Rut Zlobec, od leta 2010 pa slovenščino v Društvu poučuje Tatjana Bukvič. Pouk obiskujejo člani Društva, Slovenci po rodu, od Cicibanov do izkušenih Prevajalcev. Številni mladi se udeležujejo poletnih šol slovenščine, strokovnih ekskurzij v Slovenijo in sodelujejo na skoraj vseh prireditvah Društva.

Edvard Stepančić, Kompozicija

Od prvih dni se je začela ustvarjati knjižnica Društva, ki danes šteje več kot tisoč knjig. Knjižno gradivo so darovali večinoma sami člani in prijatelji Društva, prejeli pa smo tudi nekaj knjižnih donacij iz Slovenije. Prvi knjižničar je bil gospod Bogdan Pišot, ki je, čeprav amater, izjemno strokovno zastavil temelje knjižnici. Knjižničarka Dušanka Tomić je delo knjižnice povzdignila na strokovno raven, naprej pa ga razvija Biljana Milenković-Vuković, tudi strokovna bibliotekarka.

Društvo Sava ima tudi svojo založniško dejavnost, in sicer Bilten, ki je polletna publikacija in do sedaj je objavljenih 17 števil. Bilten izhaja v slovenščini, tiskajo se prispevki o dogajanjih v Društvu, pišejo pa jih izključno člani in prijatelji Društva, brez novinarskih izkušenj. Delo v Biltenu, tako kot v vseh drugih dejavnostih je volontersko. Bilten je okno v svet Društva Sava, svojevrstno poročilo o delu in se nahaja v digitalnih knjižnicah Narodne knjižnice Srbije, Slovenije ter številnih knjižnicah v Srbiji, Sloveniji in po svetu, na spletni strani Društva, katero zelo uspešno ažurira Miloš Arađanin. Od številke 9 (2007) Bilten ima svojo mednarodno standardno številko za serijske publikacije (ISSN) in je katalogiziran v Narodni knjižnici Srbije. Od samih začetkov do danes so v uredništvu bili: Vladimir Uršič in Biljana Milenković-Vuković (od št. 17) kot glavna in odgovorna urednika; svet Biltenu in člani Uredništva so: Anica Sabo,

Ustanovitvena skupščina, 23. junij 2001

Maja Đukanović, Slobodan Jakoš, Vladimir Uršič, Jožefa Jozić, Ivan Debeljak, Branko Zorko, Biljana Milenković-Vuković, Snežana Goršek in Natalija Keržlin. Vse številke je lektorirala Maja Đukanović, z občasno pomočjo Rut Zlobec (št. 9-13), Zvonke Kajba (št. 14) in Tatjane Bukvič (št. 15-17). Za likovno-grafično pripravo so bili angažirani Dušan Todorović, Aleksandra Anđelković, Igor Stepančić in Jasmina Pucarević.

Obstaja tudi avdio in videoteka Društva, ki ju vestno vodi Vladimir Uršič mlajši.

Glasbena dejavnost je v Društvu Sava zelo živa. V prvih nekaj letih obstoja je zelo uspešno nastopal Kvartet Sava, pod vodstvom znanega dirigenta in skladatelja Zlatana Vaude. Člani kvarteta so bili Ivan in Nino Debeljak ter Branko in pok. Ludvik Pucelj. V tem obdobju Anica Sabo in Zlatan Vauda zbirala in pripravljala člane Društva za nastope ob kulturnih svečanostih in praznovanjih.

Martinovanje 2004

Učenci dopolnilnega pouka v Ljubljani 2006

Od aprila 2007 je izjemno aktivna Pojoča družba. Vodi jo gospa Božica Toskić, zbor zastopa Društvo na mnogih prireditvah in manifestacijah. Članice zbora so obenem tudi med najaktivnejšimi člani Save: Ana Bjelić, Danica Marinković, Dušanka Stefanović, Dušanka Tomić, Erika Koprivica, Eva Simić, Franciska Mitrović, Ivana Miljković, Marija Galun, Marija Jovanović, Marija Matković, Marija Prodanović, Margareta Tadić, Milojka Simeunović, Mojca Verbič, Nada Pomanić, Neva Milovanović, Nuša Gerden, Pavla Milovanović, Silvestra Raičević, Zdenka Grašić, Milena Koprivnikar, Biserka Stanković, Dobrila Ilić, Breda Čoš, Vesna Pećanac, Smiljana Đulić. Pojoča

NAGOVOR NJ. EKSC. FRANCA BUTA – ob 10. obletnici ustanovitve Društva Slovencev Sava v Beogradu

Spoštovani gospod minister, gospa predsednica Društva Slovencev Sava, spoštovani gospod predsednik Nacionalnega sveta Slovencev, dame in gospodje!

V čast mi je, da vas lahko pozdravim v imenu Veleposlaništva Republike Slovenije in v svojem osebnem imenu. Obenem čestitam k 10. obletnici obstoja Društva Slovencev Sava v Beogradu.

Biti Slovenec je tako stvar porekla kot tudi stvar srca in osebne odločitve. Slednje še posebej velja v okoliščinah, ko Slovenci v Srbiji živijo v mešanih zakonih ali pa so že potomci tretje in četrte generacije nekdanjih priseljencev.

Starejši Slovenci še imate osebno izkušnjo Slovenije, še čutite nostalgijo za svojci, poznate navade, običaje, tradicijo. Generacije, rojene v Srbiji, katerih stari starši so nekoč živeli v Sloveniji, pa Slovenijo čutite kot nekaj bolj oddaljenega. Kljub temu ste ponosni na uspehe Slovenije, radi jo obiščete, čeprav je vaša domovina Srbija. Tako imate dve domovini, kar v resnici bogati človeka. V sebi nosite temperament Srbov in racionalnost Slovencev.

Prav je, da ste ponosni tako na Slovenijo kot na Srbijo. Srbija je že od nekdaj dobra do Slovencev, nudila jim je dom v času viher druge svetovne vojne. Tisoče Slovencev je takrat tukaj našlo svoj začasni dom. Dom je, takoj po vojni, ponudila tudi več sto sestram usmiljenkam, ki v Sloveniji takrat niso bile zaželeni, v Srbiji pa sprejeti z odprtimi rokami. V Sloveniji verjamemo, da je Srbija danes demokratična in odprta država, ki je dom različnim narodom, med njimi tudi novim rodovom Slovencev. Zato ne dvomimo, da se boste ob tokratnem popisu prebivalstva svobodno opredelili za Slovence.

Društvo Sava je skupaj z društvom Kredarica iz Novega sada oralo ledino združevanja Slovencev po nemirnih časih v devetdesetih letih. Zahvaljujem se vsem, ki ste dali svoj doprinos k temu. Hvala mladim, ki se učite slovenščino, pevcem, ki s pesmijo ohranjate slovensko besedo, učiteljem, ki mladim omogočate stik s Slovenijo, in vsem, ki se zbirate ob sredah in na svoj lasten način prispevate k ohranjanju slovenstva v Beogradu, Srbiji in v svojih družinah.

Vsem želim dobro počutje v novih prostorih in še veliko uspešnih ter bogatih let društvu Slovencev Sava v Beogradu! Prenesite pozdrave svojim domačim – vsem želim veliko zdrave, obenem pa vsem izražam svoje spoštovanje. Vrata Ambasade so vam vedno odprta, kadar, če in ko bo to potrebno.

Hvala.

družba je uspešno nastopala tudi v Sloveniji, v Srbiji pa je imela že več samostojnih koncertov.

Uspešno delovanje Društva Sava temelji na dobro zastavljeni strukturi vodilnih organov. V Predsedstvu Društva Sava so Predsednik, Podpredsednik ter dva člana, Skupščino pa tvorijo Predsednik, dva Podpredsednika, Generalni sekretar ter 50 delegatov. V Društvu obstaja tudi tričlanski Nadzorni odbor. V teh prvih desetih letih so v vodstvu Društva Sava bili: Anica Sabo, prva predsednica Društva, od l. 2005 je predsednik bil Vladimir Uršič, Irena Kužnik pa od poletja 2011; podpredsedniki so bili Slobodan Jakoš in Anica Sabo, člani Predsedstva pa Aleksandar Šuster, Ciril Zajec, Jožefa Jozić, Vladimir Uršič, Ivan Debeljak, Biljana Milenković-Vuković, Aleksandar Vojinović; funkcijo sekretarja so opravljali Jožefa Jozić, Slavjanka Milatović in Dušan Smole; predsednika Skupščine društva Sava, kot najvišjega telesa Društva sta bila Vladimir Žnidarčič in Željko Kljun; podpredsedniki so izmenoma bili Tanja Jozić, Margareta Brezovar, Vladimir Žnidarčič, Vladimir Uršič, ml. in Brankica Đurić; sekretarji Skupščine so bili Vladimir Uršič, ml., Jadranka Podboršek in Branka Zafirović. Skupščina ima svoja stalna telesa – odbore, čigar predstavniki skrbijo za kulturno, družbeno, socijalno, humanitarno in druge dejavnosti Društva.

Predsedniki Nadzornega odbora so bili Janko Brezovar in Tatjana Gerić, ob pomoči članov Pavle Milovanović in Bojana Hajdinjaka, oziroma Vide Popović, Majde Pivko-Stanilović in Sare Herman.

Od samih začetkov do danes je Društvo povezano s pristojnimi ministrstvi v Republiki Srbiji in Republiki Sloveniji, z Veleposlaništvom Republike Slovenije v Beogradu, z društvu Slovencev v Srbiji in okolnih državah ter s predstavniki slovenskih podjetij. Delovanje Društva financira predvsem Urad RS

za Slovence v zamejstvu in po svetu, občasno pa si pomagamo z donacijami.

Društvo Sava je, skupaj z drugimi slovenskimi združenji iz Srbije in ob veliki podpori Veleposlaništva R Slovenije, sodelovalo v ustanovitvi Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine. Nacionalni svet je ustanovljen z namenom ohranjanja slovenske identitete in promocije slovenskega jezika in kulture v Srbiji.

Pozitivni učinki teh sodelovanj so omogočili obstanek Društva, mi pa upamo, da bo to sodelovanje v prihodnosti še bolj plodno. Delovanje Društva temelji na zavzetosti in prostovoljni osebni angažiranosti njegovih članov.

PROSLAVA 10. OBLETNICE DRUŠTVA SAVA

Deseto obletnico Društva Sava smo praznovali 4. oktobra, ob obisku dr. Boštjana Žekša, z otvoritvijo novih – svetlih in zračnih prostorih na Terazijah, zvečer pa smo se udeležili svečane prireditve v prostorih Etnografskega muzeja. Minister dr. Žekš je na proslavi povedal: “da si sicer Slovenija prizadeva, da bi Slovenci v Srbiji lahko imeli najboljše pogoje za ohranjanje slovenstva, vendar so tam živeči Slovenci tisti, ki morajo odgovornim v Srbiji predstaviti svoje želje in pričakovanja. Slovenija pa jih pri tem seveda podpira.”

Minister je izrazil zadovoljstvo nad tem, da je vodenje društva prešlo v roke mlajše generacije, kar kaže na zrelost članov, ki so prenesli svojo odgovornost na mlajše moči, primerjal relativno mladost države Slovenije z mladostjo društva Sava in njegove predsednice, Irene Kužnik ter izrazil upanje, da so pred vsemi skupaj dobri časi. Ob zaključku proslave je v imenu Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Žekš podelil priznanja in zahvale društvu Sava (za dosedanje delovanje), prvi predsednici društva gospe Anici Sabo, dolgoletnemu aktivnemu članu društva g. Slobodanu Jakošu, ter prav tako dolgoletnemu članu društva in novoizvoljenemu predsedniku Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v Srbiji g. Željku Kljunu.

Svečani program se je začel z izvedbo dveh himn, in sicer je slovensko himno zapela Pojoča družba Društva Sava, srbsko pa Nino Debeljak. Prisotne so z izbranimi besedami pozdravili: njegova ekselencija mag. Franc But, veleposlanik Republike Slovenije v Beogradu, minister dr. Boštjan Žekš ter predsednica Društva, Irena Kužnik. V glasbenem delu programa so člani in prijatelji Društva Sava, Imre Sabo, Atila Sabo, Nevena Glišić, Jelena Dimitrijević, Dragi Randelović in Aleksandar Gruđen izvedli skladbo Anice Sabo, Sanjališče. Skladba je napisana na odlomek iz trologije Bojana Meserka, ki jo je v srbsčino pred leti prevedla Maja Đukanović skupaj s študenti slovenščine.

Za to priložnost je režiser Dragomir Zupanc posnel film Sava v Beogradu, o ustanovitvi in začetkih obstoja Društva, v katerem so člani predstavili različne dejavnosti s katerimi se ukvarjamo.

O založniški dejavnosti Društva sta pripravili razstavo Biljana Milenković-Vuković in Nevenka Hadžić, obiskovalci pa so si ogledali fotografije, prospekte, programe in priznanja Društvu Sava v preteklem desetletju. Razstavo so si naslednjega dne ogledali tudi obiskovalci in udeleženci na predstavitvi zbornika Srbi v Sloveniji – Slovenci v Srbiji.

Svečano proslavo 10. obletnice Save je financiral Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, kot projekt Društva.

Maja Đukanović in Biljana Milenković-Vuković

DESETA REDNA SEJA SKUPŠČINE DRUŠTVA SAVA z dne: 12. 12. 2011

Predsednik skupščine Društva Slovencev v Beogradu – Društva Sava, Vladimir Žnidarčič, je pozdravil prisotne člane Društva, delegate in cenjene goste, predstavnika Veleposlaništva R Slovenije g. Milana Predana in msgr. Stanislava Hočevarja.

Predsdujoči je povabil prisotne, naj se z minuto molka spomnijo članov, ki so med dvema sejama umrli. Na podlagi podpisov prisotnih delegatov je sklenjeno, da obstaja kvorum, saj je od 50 delegatov na seji prisotnih 34, kar je po Pravilniku dovolj.

Za zapisničarko je izvoljena Snežana Goršek, delegat Društva. Predsdujoči Vladimir Žnidarčič je predlagal naslednji dnevni red:

1. Potrditev zapisnika s V. izredne seje in IX. redne seje skupščine Društva Sava;

2. Sprejem delovnega programa, finančnega poročila Društva Sava za leto 2010 ter poročila o dopolnilnem pouku slovenščine, Biltenu, knjižnici in audio-videoteki;

3. Poročilo Nadzornega odbora za leto 2010;

4. Potrditev delovnega programa in načrta aktivnosti za leto 2011 ter potrditev finančnega načrta za leto 2011;

5. Sprejem poročila in sklepa o selitvi v nove prostore;

6. Sprejem sklepa o spremembah in dopolnitvah Statuta Društva Sava (stalni odbori skupščine in zahvale);

7. Poročilo in verifikacija novih članov Društva, preimenovanje mladoletnih članov Društva v članove Društva in poročilo o članarini;

8. Informacija o ustanovitvi in delu Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine;

9. Različno, predlogi in informacije.

Dnevni red je enoglasno sprejet.

1. Sprejemanje zapisnika s IX. redne letne skupščine in V. izredne skupščine.

Zapisnika sta bila enoglasno sprejeta.

2. Poročilo Predsedstva Društva o delu za leto 2010, skupaj s poročilom o delu dopolnilnega pouka slovenščine, knjižnice in audio-videoteke je prebrala predsednica društva Irena Kužnik. Vsa poročila so enoglasno sprejeta.

Finančno poročilo je v okviru 2. točke dnevnega reda predstavil podpredsednik Društva Slobodan Jakoš.

Predsdujoči je dal na glasovanje poročilo o finančnem delo-

vanju – poročilo je bilo enoglasno sprejeto.

3. Poročilo Nadzornega odbora za leto 2010.

Vida Popović, članica Nadzornega odbora, je potrdila, da so vsi računi v skladu z zakonom in da je društvo delovalo po predpisih.

Predsdujoči je dal na glasovanje poročilo Nadzornega odbora – poročilo je bilo enoglasno sprejeto.

4. Sprejemanje načrta dela in Sprejemanje finančnega načrta za leto 2011.

Predsednica Društva Sava Irena Kužnik je predstavila podroben program dela in načrt dejavnosti za leto 2011 ter finančni načrt za leto 2011.

Predsednik skupščine je dal na glasovanje celotno točko 4, ki je enoglasno sprejeta.

5. Sprejemanje poročila in odločbe o preselitvi v nove prostore.

Aleksandar Vojinović je obvestil delegate o pravnih odločbah v zvezi s preselitvijo Društva na naslov Terazije 3/IX.

V razpravi se je za besedo javila Ivana Miljković z vprašanjem, koliko točno plačuje Društvo najem novih prostorov. Aleksandar Vojinović je odgovoril na vprašanje.

Predsdujoči je dal na glasovanje odločbo o preselitvi – odločba je bila enoglasno sprejeta.

6. Sprejemanje odločb o spremembah in dopolnitvah Statuta Društva Sava (stalni odbori skupščine in zahvale).

Predsdujoči Vladimir Žnidarčič je obvestil delegate, da je skupščina predvidela obstoj 7 odborov, ampak da so bili, žal, neučinkoviti. Zaradi tega je predlagal formiranje treh odborov:

- Odbor za kulturo in zgodovino Slovencev v Srbiji, Odbor za turizem, šport in rekreacijo, ter Odbor za pomoč starim in bolnim članom Društva Sava.

Za besedo se je javila Nuša Gerden, ki je rekla, da meni, da je odbor za kulturo uspešno deloval in je predstavila dosedanje aktivnosti Pojoče družbe.

Irena Kužnik je zaprosila vse bodoče predsednike odborov, naj jo kontaktirajo, ker je bilo do zdaj, vse, kar je v pristojnosti odborov, bilo organizirano s strani Predsedstva.

Predlog je bil dan na glasovanje in enoglasno sprejet.

Predsdujoči Vladimir Žnidarčič je predlagal soglasen predlog Predsedstva in Skupščine, in sicer za:

- Odbor za kulturo in zgodovino Slovencev v Srbiji, za predsednika Dragomirja Zupanca znanega režiserja, za člane Darjo Kovrlja in Snežano Goršek, za konsultanta znanega prof. zgodovine Dušana Sindika.

- Odbor za turizem, šport in rekreacijo: za predsednika Jovana Kelića, za člane Mileta Todosijevića, Janeza Golobića, za organizacijo potovanj, obiskov Slovenije pa Mirka Detička.

- Odbor za pomoč starim in bolnim članom Društva Sava: za predsednico Branko Đurić, za člane Dušana Mešića in Radovana Sindika;

Predlog je bil dan na glasovanje in enoglasno sprejet.

Predsdujoči Vladimir Žnidarčič je predlagal spremembo člena Statuta, v skladu s katerim se zahvale lahko dodelijo tako, da se v čl. 52 in 53 doda „in članom“. Predlog je obrazložil s tem, da se je zadnjih 10 let uveljavilo veliko ljudi, ki zaslužijo zahvale:

Maja Đukanović, Anica Sabo, Dragomir Zupanc, Branko Zorko, kvartet Sava, Pojoča družba itd.

Predlog je bil dan na glasovanje in enoglasno sprejet.

Milan Predan

7. Poročilo o verifikaciji novih članov Društva, preimenovanje mladoletnih članov Društva v člane Društva in članarini.

Slobodan Jakoš, tajnik Društva, je obvestil prisotne, da je članarina enaka že 4 leta (500 din), in da jo je letos plačalo manj kot 340 članov. Predsedstvo je odločilo, da se članarina ne bo povečala, ostala bo ista enaka, ampak da se člane opozori, naj članarino redno plačujejo.

Mladoletni člani, ki imajo članske kartice Mojca in Kekec, medtem so pa so postali polnoletni, morajo preiti med polnopravne člane. Slobodan Jakoš je zaprosil skupščino, da opravi preimenovanje.

Predlog je bil dan na glasovanje in enoglasno sprejet.

Za besedo se je javil Mirko Detiček in vprašal, koliko je članov. Irena Kužnik ga je seznanila, da je z dnem 31.12. 2010. Društvo imelo 1422 članov.

Za besedo se je javila Maja Đukanović in predlagala, da se ljudi opozori na proslavah in pomembnih dogodkih, naj plačajo članarino.

Nuša Gerden je predlagala, da se posebej pokliče in opozori tiste, ki ne hodijo na proslave. Toma Jakoš je odgovoril, da to stane, pa je Društvo s tem v izgubi.

8. Informacija o oblikovanju in delu Nacionalnega sveta slovenske nacionalne manjšine.

Zoran Ulič

Zoran Ulič je kot predstavnik Nacionalnega sveta slovenske nacionalne manjšine pozdravil prisotne v imenu Nacionalnega sveta in na kratko predstavil njegovo delovanje. Poudaril je pomen slovenskega poslanca Sama Bevka, ki je zaslužen za sprejemanje Zakona o državljanstvu.

9. Različno, predlogi in informacije.

Predsednik skupščine Vladimir Žnidarčič je prosil msgr. Stanislava Hočevarja, naj nagovori prisotne. Msgr. Hočevar je članom iskreno čestital za pomembno delo, ki je bilo opravljeno. Obvestil je prisotne, da je Mohorjeva družba iz Celovca pripravila donacijo knjig za vsa društva Slovencev v Srbiji. Vsem je zaželel vesele praznike v upanju, da bo sodelovanje še uspešnejše.

Stanislav Hočevar

Predsednik se je zahvalil msgr. Hočevarju in povabil g. Milana Predana, predstavnika Veleposlaništva Republike Slovenije, naj spregovori prisotnim. G. Predan se je pridružil čestitkami in poudaril, da so se aktivnosti Društva precej povečale v novih prostorih. Obvestil je prisotne o prihajajočih dogodkih na področju kulture, tudi o sodelovanju na volitvah.

Za besedo se je javil Zoran Ulič in obvestil prisotne, da je Jože Keček, bivši konzul, začel akcijo za nakup računalnikov z Braillovo pisavo za slepo dekle, sicer hčerko slovenskega reprezentivca Jožeta Međimurca. Akcija je uspešno končana.

Saša Verbič se je javil in vprašal, ali se lahko skupščina organizira v začetku leta, Vida Popović pa je pojasnila, da to nikakor ne more biti pred marcem zaradi finančnih poročil in fiskalnega leta.

Za besedo se je javila Maja Đukanović in poudarila, da vsi v Društvu vse delajo prostovoljno in da ne bi smeli pričakovati, da bo delo opravil nekdo drug, ampak da se moramo vsi vključiti v delo. Vsi bi morali spodbujati člane družine in prijatelje, da prispevajo k delu Društva na področjih, za katere so delovno povezani in v katerih so uspešni. Obvestila je prisotne, da je Miloš Arađanin uredil novo spletno stran Društva in da je na njej veliko koristnih informacij. V delu Društva morajo sodelovati vsi člani, ne glede na to, ali imajo kakšno funkcijo ali ne.

Za besedo se je javila Anica Sabo ter obvestila Skupščino, da je oktobra odstopila na mestu z mesta podpredsednice Društva. Poudarila je, da bo vsekakor še naprej aktivna v delu društva in da bo aktivna tudi njena družina.

Predsednik skupščine je obvestil, da ker ni predala uradne zahteve za razrešitev dolžnosti podpredsednika društva skupščini, to ni bilo v dnevnem redu.

Predsednik skupščine je odločil, da se glasuje o predlogu Anice Sabo, da bo rešena dolžnosti podpredsednika. Predlog je bil sprejet z enim glasom proti.

Za besedo je prosila Biljana Milenković-Vuković ter obvestila prisotne, da je bila to ena izmed najštevilčnejših sej skupščine. Na kratko je obvestila o udeležbi Društva Sava na Vseslovenskem srečanju 30. junija 2011 v Ljubljani. Predlagala je, da bo Bilten društva vključen v Digitalno knjižnico Slovenije s pripombo, da

je to brezplačno. Obvestila je, da je naš član Saša Verbič izbran za člana sodniške žirije v veslanju na Olimpijskih igrah v Londonu 2012, kar so delegati pozdravili z velikim aplavzom.

Biljana Milenković-Vuković se je zahvalila članom, ki so pomagali pri selitvi, s pripombo, da se je od vseh članov odzvalo zelo malo, samo okoli 40 in je prosila, da prebere njihova imena: Adamov Milan, Arađanin Miloš, Čaldović Bojana, Čuk Tatjana, Đurić Brankica, Đukanović Ivo, Đukanović Maja, Goršek Snežana, Hadžić Miloš, Hadžić Nevenka, Jakoš Slobodan, Kifer

Dušan, Kljun Željko, Kovrlja Darja, Kramer Robert, Kužnik Irena, Kužnik Milan, Milenković-Vuković Biljana, Miletić Mirjana, Miljković Aleksandar, Miljković Bojan, Pandurov Katarina, Pejčić Milan, Pejčić Vesna, Pivko Majda, Polak Vedrana, Ponikvar Andreja, Popović Vida, Sabo Anica, Samokec Jasminka, Smole Dušan, Smole Vladimir, Tomić Dušanka, Ulić Zoran, Uršić Vladimir, ml., Verbić Saša, Vlahović Breda, Vlahović Petar, Vojinović Aleksandar, Vojinović Mija, Vurnik Alek, Vurnik Lidija, Zafirović Branka, Zgrabljic Goran, Zupanc Borislav.

Seja je končana ob 19. uri.

Snežana Goršek

Za vso pomoč se pristrčno zahvaljujemo donatorjem:

„AVCOM d.o.o.“ Beograd – France
PRESETNIK

Jasminka SAMOKEC

Goran STOJANOVIĆ

Zoran ULIĆ

Borislav, Teodora in Vesna ZUPANC

SLOVENSKI POSLOVNI KLUB

Srečanja uglednih gospodarstvenikov na sestankih Slovenskega poslovnega kluba so tudi to jesen bila zelo koristna in pomembna. Na 88. sestanku SPK je predsednik društva Agroekonomistov Srbije in profesor na Fakulteti za kmetijstvo v Beogradu Miladin Ševarlić imel predavanje, kjer je poudaril, da je ena razvojnih priložnosti Srbije krepitev zadržarstva v kmetijstvu, tako kot v Franciji, ZDA, na Japonskem, v Nemčiji ali na Nizozemskem. Na tem, septembrskem sestanku je govoril tudi Miloš Milovanović, pomočnik ministra za kmetijstvo, in spomnil, da bo od 1. januarja 2012 popolnoma liberaliz-

iran uvoz in izvoz primarnih kmetijskih izdelkov v Evropsko unijo ter uvoz teh izdelkov s Hrvaškega v okviru CEFTA sporazuma.

Za Srbijo in Slovenijo je zelo pomembno, da nastopita kot partnerja v uporabi evropskih sredstev, predvsem zato, ker Slovenija lahko pomaga v približevanju evropskim standardom – je izjavil generalni direktor Direktorata za prostor Ministrstva za življensko okolje Slovenije, Mitja Pavliha, na oktobrskem sestanku SPK. Tema sestanka je bila "pridobitev nepovratnih sredstev EU v Srbiji", sestanek pa je odprl znani slovenski in srbski novinar Jurij Gustinčič. Predstavnik občine Ljubljana, Ivan Stanič, je predstavil posamezne projekte za razvoj slovenske prestolnice in je poudaril, da bi Srbija morala slediti slovenski primer in na ta način poskusiti pridobiti čim več sredstev. Slovensko podjetje "Astanea" je sodelujočim predstavila možnosti pridobitve evropskih subvencij za Srbijo.

Na jubilejnim, 90. sestanku SPK, je o možnostih pospeševanja gospodarskega sodelovanja med Srbijo in Slovenijo spregovorila podpredsednica Vlade Srbije za gospodarstvo in regionalni razvoj, Verica Kalanović. Direktor ekonomskega pro-

grama Centra za novo politiko, Goran Nikolić je predlagal, da Srbija uvede fiksni tečaj dinarja. Na sestanku so se predstavila tudi podjetja "Halcom", "Telenora" ter Raiffeisen banka, v imenu ostalih treh bank, ki so zajete s "PlatiMo" sistemom.

Maja Đukanović

INTERVJU – Anica Sabo

V okviru Biltena je ustanovljena tudi rubrika „Intervju“. V vsaki številki bomo intervjuvali nekega člana. To bodo osebnosti, ki so na različne načine vplivale na oblikovanje Društva, potem tisti, ki aktivno sodelujejo v njegovem delu, ali na katerikoli drug način pozitivno delujejo v interesu Društva.

Člani Društva Sava poznajo Anico Sabo kot eno izmed ustanoviteljic in kot prvo predsednico Društva, članico predsedstva in uredništva Biltena, Nacionalnega sveta in neizogibno organizatorico in udeleženko pri vseh dogajanjih v Društvu. Poznamo jo tudi kot izjemno profesorico teoretičnih predmetov na katedri za glasbeno teorijo Fakultete glasbene umetnosti v Beogradu, na kateri je končala osnovni in magistrski študij v razredu priznanih profesorjev Stanojla Rajačiča in Srdjana Hofmana. Pogosto imamo priložnost uživati v njenem glasbenem opusu in aranžmajih v izvedbi beograjskih glasbenikov, med katerimi so pogosto tudi člani njene družine. Toda malo je znano o njenem otroštvu, starših Slovencih v Beogradu, njenem poreklu, spominih na družino in zgodbe o njej.

Prosim vas, da nam poveste vašo zgodbo.

Večina mojih spominov iz otroštva je povezana s Slovenijo. Moja starša, Kolavčič Branko in Natalija (rojena Devetak) sta po 2. svet. vojni prišla iz Gorice v Beograd. Tu sta ostala do konca življenja. Oče, rojen v Mirni pri Gorici, izhaja iz obrtniške družine, mati, rojena v Sovodnju ob Soči, je odrasčala v skromni kmečki družini. Med njunim odrasčanjem sta rodni vasi bili del Italije (Sovodnje je še danes). Zato sta oba pridobivala izobrazbo v italijanskem jeziku, ne v maternem, slovenskem jeziku. Mati se je včasih spraševala: „Ja, kakšna sva midva Slovenca, ko nihče ni končal slovenske šole?“ Pri tem je mislila tudi na svoja otroka (mojo sestro in mene), ki sva končali šolanje v srbskem jeziku. Spominjam se, da so sorodniki in prijatelji mojih staršev pogosto govorili o težkem življenju v tistem delu Slovenije. Ko je znani slovenski pisatelj Borut Pahor pred nekaj leti obiskal Beograd, sem med njegovimi spomini o življenju primor-

skih Slovencev v času fašizma prepoznala zgodbe iz vsakdanjega življenja, ki so jih pripovedovali ljudje iz naših krajev. Morda sta se zato moja starša med seboj in z nama s sestro pogovarjala v slovenščini. Poleg jezika sem se v družini naučila številnih recitacij, izštevank, pregovorov, najraje pa sem imela otroške in ljudske pesmice. Šele mnogo kasneje sem dojela, kako pomembno je to znanje. Mati ni dočkala ustanovitve Društva Slovencev v Beogradu, očeta pa je delovanje Društva osrečevalo. Rad je imel druženja, pogovore, pesmi. Redno je spremljal vse, kar se je v Društvu dogajalo.

Ko so mi med praznovanjem desetletnice delovanja Društva podelili priznanje Republike Slovenije za neprecenljiv prispevek pri ustanovitvi in delovanju Društva, sem ga v srcu posvetila staršema. Veseli me, da to sedaj lahko tudi javno povem. Moje celotno delo v Društvu in vsa priznanja posvečam svojim staršema.

Eno od vaših zanimanj so tudi glasbeniki, umetniki slovenskega porekla, ki so živeli in ustvarjali v Beogradu in Srbiji. Verjamem, da bi naše bralce zanimalo nekaj več o vaših spoznanjih o njihovem delovanju na srbski glasbeni sceni.

Slovenski glasbeniki so pomembno obeležili kulturno življenje Beograda. Med njimi imajo pomembno vlogo skladatelji in dirigenti in tudi instrumentalisti (zlasti pihalci), tudi vokalni solisti, pevci zborov, ki so desetletja delovali v profesionalnih pevskih zbora.

Moja iskanja so v prvi vrsti usmerjena v opus Davorina Jenka, Mihovila Logarja in Zlatana Vaude. V tem trenutku želim, kolikor je mogoče, široki javnosti, še zlasti pa Slovencem v Srbiji, približati bogato delo prav teh avtorjev. Zelo pomembno je, da njihova dela raziščemo in morda objavimo, da bi tako zavzela mesto na glasbeni ravni, ki jim pripada. Prav tako ne smemo pozabiti tudi drugih pomembnih mož: skladatelja Ivana Rupnika, klarinetista Bruna Bruna, Ernesta Ačkuna, sicer prof. univerze v Beogradu. In še mnogih drugih. Verjetno malo ljudi ve, da se v Združenju skladateljev na spominski plošči, ki je postavljena v čast pobitim pomembnim srbskim glasbenim umetnikom med 2. svet. vojno, nahajajo imena Slovencev (Albina Severja, Franca Šturma). Pomembno bi bilo raziskati in objaviti tudi vsaj nekaj o njihovem življenju in delu.

Prosim vas, da kot ustanoviteljica Društva Slovencev, članica s člansko izkaznico števil. 1, obudite spomine na čas začetkov, od vašega štiriletnega predsedovanja do danes.

Če sedaj pogledam nazaj, se mi zdi, da so bili začetki polni pozitivnih čustev. Zelo hitro sem doumela, da obstajajo tri osnovne smeri delovanja, na katere se vsako društvo mora čvrsto oprijeti. Na začetku smo potrebovali veliko energije za administrativno in organizacijsko urejenost Društva, ker smo le tako lahko nemoteno delovali. Brez osnovnih sredstev ni šlo lahko, a zdi se mi, da je Društvo v tem pogledu postavljeno na dobre temelje. To delo me je zelo zaposlovalo, kar pa članom ni bilo vedno vidno. Drugi del aktivnosti sem usmerila v druženje članov. Bilo mi je pomembno, da se spoznamo. Tako so postala naša druženja redna, na njih smo obeležili praznike, različne dogodke, se družili in preprosto uživali v slovenski besedi in pesmi. Tretja, a zelo pomembna aktivnost, je bila usmerjena v pripravo možnosti, da se v okviru Društva organizira pouk slovenskega jezika in v postavitev knjižnice. Ko se sedaj, ob deseti obletnici Društva, ozrem nazaj na delo šole in knjižnice, se mi zdi, da je njen uspeh za ohranitev slovenskega jezika v Srbiji, velik. Dovolite mi, da ob tej priložnosti povem še svojo osebno željo. Želim si, da bi, kar je mogoče kmalu, v naših novih prostorih spet zaživela knjižnica.

Očitno je, da je govora o obsežnem delu, ki ga brez pomoči vseh članov Društva ne bi uresničili. Našteti vseh, ki so pomagali, da se Društvo ustanovi

in obstane, ni mogoče. Pomembno se mi zdi izpostaviti eno ime, tj. monsijor Jože Hauptman, ki je imel ključno besedo zlasti v prvih letih delovanja Društva. Pričakovanja Slovencev so bila velika, nekatera niso uresničena. Vseeno pa ima značilno vlogo pri ohranjanju kulturne identitete Slovencev v Srbiji. Želela bi se zahvaliti vsem, ki so dali svoj doprinos. Hkrati pa se opravičujem za storjene napake, ki sem jih naredila v času svojega delovanja.

To leto smo praznovali 10 let delovanja Društva Sava. Ali ste kdaj verjeli, da bo skupina navdušencev iz leta 2001 postala del največjega Društva Slovencev v Srbiji in da bo del Nacionalnega sveta slovenske nacionalne manjšine, katerega članica ste tudi vi?

Priznam, da se zelo slabo spominjam svojih pričakovanj pred desetimi leti. V spominu so mi ostale besede beograjskega nadškofa Stanislava Hočevarja, ki mi jih je izrekel na koncu ustanovitvene skupščine. Rekel je, da naj ne bom nezadovoljna s tem, kar bom dosegla, da naj ne pričakujem preveč. Zaradi teh besed sem, bolj kot velikim načrtom, sledila potrebam novonastalega društva. Skupaj s sodelavci sem iskala najboljše rešitve za vsako situacijo posebej in sproti. Ko smo se po de-

setih letih delovanja na Višegradski preselili na Terazije, sem bila iskreno ponosna na vse, kar smo dosegli. V Višegradsko smo se vselili popolnoma brez pohištva, knjig, telefona, kaj šele računalnika. Vsa naša imovina so bili papirji: razne odločbe, dokument o ustanovitvi, pečat in drugo. To sem zložila v mapo, ki sem ju vedno nosila s seboj. Ko smo se skupaj s še nekaterimi člani selili, sem dojela, da so se moje sanje, pa čeprav se jih nisem zavedala, v tem trenutku uresničile.

Zelo pomembna je tudi ustanovitev Nacionalnega sveta slovenske nacionalne manjšine v Srbiji. Mnenja sem, da je država Srbija naredila velik korak, saj je dala nacionalnim manjšinam možnost organiziranja. Obdobje dela nacionalnega sveta od ustanovitve do danes (okoli leto in pol) je obeleženo z namenom, da se uredi financiranje, kar pa ni lahko. Ta proces teče. Kot predsednica Odbora za kulturo se trudim, da s pomočjo drugih članov promoviram dosežke pripadnikov slovenske manjšine v Srbiji na področju kulture.

Kaj bi glede na vaše dolgoletne izkušnje v delovanju Društva sporočili ali svetovali članom, še zlasti mlajšim generacijam?

Nimam posebnih sporočil. Prvih deset let sem bila del predsedništva. To obdobje

je ocenjeno kot zelo uspešno. Sedaj je v vodstvu nova pomlajena ekipa, pristrčno jim želim uspešno delo. Potrebno je, da vsi člani delujemo tako, da bo Društvo uspevalo in še dolgo delovalo, praznovalo še mnogo obletnic.

Od prve številke Biltena je v navadi, da v rubriki intervju (ki jo urejate vi), vprašamo intervjuevanca, katerega je njegova najljubša slovenska ljudska pesem. Poleg besedila objavimo tudi notni zapis. S tem se želimo spominjati in ohraniti glasbeno narodno blago. Tudi vas prosimo, da si izberete pesem, ki vam je posebej pri srcu.

Odločila sem se za pesem Šmentana muha. To je otroška ljudska pesem, ki sem si jo zapomnila iz svojega najranjšega otroštva. Objavljena je v zbirki pesmi Spominčice, ki sem jo pred časom dobila od otrok iz Društva. Sedaj pa vidim, da jo pojejo otroci, ki obiskujejo pouk slovenščine, na prireditvah v Društvu. Zanimivo mi je, da melodija, ki je zapisana v zbirki, in tista, ki jo poznam iz otroštva, nista enaki. Melodija, ki sem si jo zapomnila od otroštva, je našla mesto v mojem skladateljskem opusu.

Biljana Milenković-Vuković

Prevod: skupina odraslih učencev dop. pouka slovenščine, izpopolnjevalci

Otvoritev prostorov za pouk slovenščine na Filološki fakulteti v Beogradu in predavanje profesorice Alojzije Zupan Sosič ter Mojce Nidorfer Šiškovič

Zimski semester novega študijskega leta se je na Filološki fakulteti v Beogradu začel zelo optimistično. Ko smo prešteli vse študente, ki so v lanskem letu na kakršenkoli način prišli v stik s Slovenijo, slovenščino, slovensko kulturo pri številnih predmetih, ki jih fakulteta ponuja v svojem programu, smo se ustavili pri številki 1300. In mogoče je bil prav to vzrok, da smo po dolgoletnih prizadevanjih beograjski slovenisti 21. oktobra 2011 praznovali. Dobili smo namreč svoj, novopremišljen kabinet ter učilnico, v kateri poteka pretežno pouk

slovenščine, kar pomeni bistveno izboljšavo kakovosti pouka desetih slovenističnih predmetov.

Slavnostnega odprtja so se udeležili: Alojzija Zupan Sosič in Mojca Nidorfer Šiškovič s Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik Filozofske fakultete v Ljubljani, slovenski veleposlanik v Beogradu Franc But s svojimi sodelavci, predsednik Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine Željko Kljun, Meta Lokar z ljubljanskega Inštituta za slovensko izseljenstvo in migracije ter številni drugi gostje, prijatelji, sponzorji in kolegi z beograjske fakultete. Ob tej priložnosti se želimo še enkrat zahvaliti vsem sponzorjem, ki so pripomogli k opremljanju novega kabineta, predvsem pa vodstvu beograjske Filološke fakultete, Centru za slovenščino in Veleposlaništvu RS v Beogradu, ki so si skupaj prizadevali, da je slovenistika dobila primerne prostore.

Na predvečer otvoritve sta Alojzija Zupan Sosič in Mojca Nidorfer Šiškovič imeli v prostorih Društva Slovencev Sava tudi predavanje za člane Društva in študente slovenistike. Prof. dr. Alojzija Zupan Sosič z Oddelka za slovenistiko Filozofske fakultete v Ljubljani je pripravila zanimivo predavanje z naslovom *Sodobni trendi v slovenski literaturi*, dr. Mojca Nidorfer Šiškovič pa je predstavila možnosti za učenje slovenščine v okviru Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik.

Andreja Ponikvar in Darja Kovrlja

PRVI SAMOSTOJNI KONCERT POJOČE DRUŽBE PRI DRUŠTVU SLOVENCEV SAVA V BEOGRADU

V petek, 9. decembra je bil v Etnografskem muzeju v Beogradu prvi samostojen koncert naše Pojoče družbe, ki deluje v okvirju slovenskega društva Sava. Simboličen naslov Slovenke pojejo Beogradu je pomenil, da smo v pevskem zboru zbrane Slovenke, ki že več let, nekatere pa že več desetletij živimo v Beogradu, ga ljubimo kljub njegovim nepopolnostim, toda ne pozabljamo svojih korenin, svoje prvotne domovine. Rade se spominjamo slovenskih ljudskih pesmi, ki so jih pele naše mame ter smo se pred štirimi leti z veseljem in z vnemo zbrale v pevski zbor, ki ga ves čas vodi profesorica glasbe in zborovodkinja, gospa Božica Toskić.

Dvorana je bila polna in je bilo veselje gledati zadovoljne in nasmejane obraze. Koncert sta s svojo navzočnostjo počastila tudi veleposlanik Republike Slovenije v Srbiji, njegova ekscelenca gospod Franc But sa soprogom in poglavar katoliške cerkve v Beogradu, nadškof msgr. Stanislav Hočevár.

Tokrat je bila na sporedu polovica repertoarja, ki smo ga vadile do zdaj, saj časovna omejitev ni dovolila, da pojemo vse pesmi, ki smo se jih naučile. Glede na to, da je med nami nekaj novih pevk, je ena od njih, ki je poklicna gledališka igralka, dobila vlogo voditeljice programa.

Ansambel Kredarica

Najprej smo zapele naslednje pesmi: *Ljubezen do domovine, Kje so tiste stezice, Glejte, že sonce zahaja, Pa se sliš, Pri farni cerkvi.* Prvi krog smo končale s srbsko pesmijo *Oj, Moravo*, saj se spodobi, da se zahvalimo Bogu in ljudem za dve domovini,

Slovenijo in Srbijo. Ta dvojna pripadnost prispeva k bolj bogatem in pestrem življenju ter značaju vsake izmed nas.

Posebno ganljiva je bila pesem Ivana Minatija *Nekoga moraš imeti rad*, ki jo je deklamirala Dobrila Ilić, igralka in nova članica našega pevskega zbora.

V drugem krogu smo zapele: *Njega ni, Zvedel sem nekaj novega, Teče mi, teče voudica, Škrjanček poje* in *Jutri bo v Celovcu sm'nj*. Nato je občinstvo nasmejalo naša igralka s pesmijo Duška Radovića *Marija*.

V tretjem, zaključnem krogu smo zapele še pesmi: *Drežniška, So tičice zbrane, Zabučale gore* in *Angelček*.

Ivan Debeljak z diatonično harmoniko

Za še bolj veselo vzdušje je poskrbel član našega društva, Ivan Debeljak, ki je, na diatonični harmoniki zaigral in ob naši spremljavi zapel dve pesmi *Majolka* in *En hribček bom kupil* ter solo še nekaj dobro poznanih slovenskih vinskih pesmi, ki jih je napovedal v ribniškem narečju. Hvaležni smo, da so nam se na koncu pridružili tudi člani odlične instrumentalne skupine Društva Slovencev Kredarica iz Novega Sada ter smo za zaključek skupaj zapeli družabno pesem *Mi se imamo radi*.

Naša zborovodkinja, gospa Božica je s svojo vztrajnostjo in ljubeznijo do poučevanja in do glasbe zaslužila vse čestitke. Prejela je nekaj šopkov rož, tudi od deklice iz združenja otrok s posebnimi potrebami Putokaz. Z njimi bomo, kot lansko leto, dan po Božiču prav tako v Etnografskem muzeju zapele božične pesmi. Hvala in nasvidenje!

Dušanka Tomić in Pavla Milovanović

GOSTOVANJE PROFESORJA MARKA STABEJA V SRBIJI

Na povabilo Filološke fakultete v Beogradu in Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine je od 7. do 11. decembra 2011 v Srbiji gostoval prof. dr. Marko Stabej, predstojnik Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

V času svojega obiska je imel tri gostovanja, in sicer na Filološki fakulteti v Beogradu, na Filozofski fakulteti v Novem Sadu, pa tudi v Društvu Slovencev Sava v Beogradu. Na fakulteti je predaval o slovenščini, njenih stereotipih in perspektivah, medtem ko je v Društvu Sava sodeloval na okrogli mizi z naslovom *Slovenščina v službi družbe*. Poleg njega so na okrogli mizi sodelovali še prof. dr. Maja Đukanović, profesorica na Filološki fakulteti v Beogradu in predsednica Odbora za izobraževanje pri Nacionalnem svetu slovenske narodne manjšine, dr. Simona Bergoč, vodja Službe za slovenski jezik pri Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije, dr. Željko Marković, profesor na Filozofski fakulteti v Novem Sadu, in Polona Lovšin, sekretarka Ustanove patra Stanislava Škrabca. Okroglo mizo je vodila in povezovala

Andreja Ponikvar, lektorica slovenščine na Filološki fakulteti v Beogradu. Okrogle mize in predavanj se je udeležilo skupaj več kot 150 poslušalcev, tako študentov in ljubiteljev slovenistike kot tudi članov in prijateljev Društva Slovencev.

Prof. dr. Marko Stabej se je v času svojega obiska v Beogradu srečal tudi s predstavniki slovenskega veleposlaništva, s člani Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine ter z dekanjo Filološke fakultete Aleksandro Vraneš. Dekanji se je zahvalil za podporo, ki jo fakulteta nudi slovenistiki – predvsem z nedavnim odprtjem kabineta in učilnice za slovenščino, pogovarjala pa sta se tudi o prihodnjem sodelovanju med beograjsko in ljubljansko fakulteto.

Gostovanje smo zaključili s prijetnim druženjem Slovencev in slovenistov na koncertu slovenske glasbene skupine Melanholiki, v kateri poje in igra profesor Stabej. V nabito polnem klubu Guerilla Pub smo uživali in se veselili, kar nas je spodbudilo, da v prihodnje organiziramo še več podobnih dogodkov.

Snežana Goršek in Andreja Ponikvar

ZIMSKE SVEČANOSTI V DRUŠTVU SLOVENCEV SAVA

Drugi dan božiča, na dan sv. Štefana, nam je Beograjski nadškof msgr. Stanislav Hočevar, skupaj z župnikom Lojzetom Letonjo, že po tradiciji daroval sveto mašo. Poskrbel je da so pevke udobno sedele med pridigo. Položil nam je na dušo, da je pomembno biti dober do sebe in do drugih, iskati v soljudeh dobre lastnosti, slabe pa jim odpustiti, veseliti se praznikov in prijateljskega druženja, medsebojnega razumevanja in ljubezni. Vsi smo se veselili lepih slovenskih božičnih pesmi. Pojoča

družba se je zelo dobro pripravila in pela Sveto noč in druge božičnice, čeprav je veliko članic zamudilo, nekaj pa jih celo ni uspelo priti zaradi stavke policistov in zaustavljenega mestnega prometa. Slednje je tudi vplivalo na slabo udeležbo. Po sveti maši smo imeli v dvorani veliko zabavo. Društvo Sava je priskrbelo pijačo, članice pa za polno mizo vsakovrstnih dobrot: pečenke, potic in sladic je bilo na pretek. Svetlana je prinesla torto, Paula gorenjsko zaseko, Ivana orehovo potico, itn. Vsi smo bili zelo veseli in zadovoljno smo si čestitali novo leto 2012.

V Etnografskem muzeju se je odvil tradicionalni glasbeno-zabavni program Božična svečanost, kjer so nastopili otroci s posebnimi potrebami iz združenja Putokaz. Na odru so jih podprli njihovi vrstniki iz osnovne šole Banović Strahinja, Doma za otroke in mladino iz Sremčice, članice Kola srbskih sester in Pojoča družba društva Slovencev Sava. Zapele smo nekaj pesmi, po končani prireditvi pa smo jim podarile torto in čokoladice. Zahvaljujemo se Etnografskemu muzeju za odstopljeno izjemno akustično dvorano za naš prvi samostojni koncert decembra 2011.

Na drugi dan pravoslavne božiča je pred 101. letom Edvard Rusjan, začetnik letalstva, pripeljal v Beograd svoje letalo. Tu je poletel, vendar mu je košava onemogočila, da bi Beograjčanom predstavil svojo veliko novost. Nesreča se je

zgodila na Kalemegdanu. Imel je velik pogreb na beograjskem pokopališču. V njegov spomin je Njegova ekcenca mag. Franc But, veleposlanik Republike Slovenije v Beogradu, naročil mašo v Plečnikovi cerkvi sv. Antona na Crvenom krstu. Sveto mašo je bral gospod nadškof Stanislav Hočevar z drugimi slovenskimi duhovniki. Ekumenski pevski zbor, ki ga je ustanovil Zlatan Vauda, je čudovito pel slovenske pesmi. To je bila res velika slovenska slovesnost. Po maši smo odšli na pokopališče položiti

venec slovenskega veleposlaništva. Govore so pripravili Njegova ekcenca mag. Franc But, gospod nadškof Stanislav Hočevar in predstavnik letalstva, ki je poudaril, da je bil Edvard Rusjan začetnik letalstva ne samo v majhni Sloveniji, temveč tudi v Evropi. Vsi prisotni smo bili ponosni na naše slovenske velikane v Srbiji. Zahvaljujemo se Veleposlaništvu Republike Slovenije v Beogradu.

Ana Nuša Juvanc-Gerden

FILMSKI VEČERI V DRUŠTVU SAVA

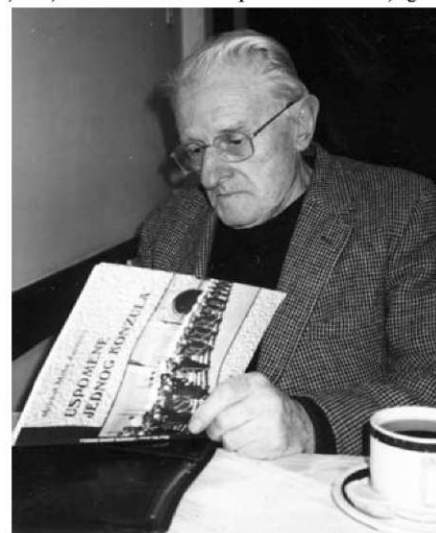
Režiser Dragomir Zupanc in snemalec Jovan Jekić

V novembru smo si ogledali dva filma našega cenjenega člana, režiserja Dragomirja Zupanca. *Zlati ključek v mojem srcu* obravnava življenjsko zgodbo našega starega člana Mihaila Jurmana, jugoslovanskega konzula v Trstu v času, ko sta se tam srečala Prica in Miloš Crnjanski. Gospod Mihail Jurman se je udeležil projekcije filma, ki je bila hkrati začetek predstavitve filmov v okviru filmskih večerov v Društvu Sava. Po zaključku projekcije se je v svojem govoru spomnil nacističnih zločinov nad slovenskim narodom ter pojasnil, da je čutil potrebo, da bi svoje občutke glede tega prenesel v knjigo, katere natis je financiral sam. Člani

Društva Sava so ga nagradili z aplavzom.

Drugega filmskega večera smo predvajali film o življenju Eduarda Stepančiča in film o življenju Danila Kiša *Spomini, spominjanj*, oba v režiji Dragomirja Zupanca. Film o Eduardu Stepančiču pripoveduje o našem znanem likovnem umetniku, ki se je skupaj z Avgustom Černigojem v dvajsetih letih prejšnjega stoletja ukvarjal s konstruktivizmom v Trstu. Po vojni je živel v Beogradu in je delal kot grafični oblikovalec. V Sloveniji je bila organizirana retrospektiva v njegovo čast. Kustos razstave je govoril o umetniku in njegovem delu. Film *Spomini, spominjanja*, ki je bil posnet ob dvajsetletnici smrti Danila

Kiša, predstavlja poskus, da bi se iz novega zornega kota pogledalo na življenje in zapuščino za srbsko in jugoslovansko književnost enega najpomembnejših ustvarjalcev druge polovice 20. stoletja. K temu sta pripomogli Kišu dve najbližji osebi – Mirjana Miočinović in Pascal Delpech. Osnovo filma tvorijo pripovedovanja prijateljev, sodobnikov, poznavalcev njegovega

Mihail Jurman

vih del iz različnih generacij, pisatelji, s katerimi se je Kiš srečeval med bivanjem v Franciji, na potovanjih ter ob priložnostnih dogodkih, založniki ter prevajalci.

Darko Vukotić

Prevedla: Jovana Šuvaković

Predaja donacije slovenskih podjetij za nakup računalniške opreme za slepe

Na priložnostni slovesnosti v prostorih VBG je VP Franc But 16. 12. 2011 predal donacijo v višini 2300 EUR slovenskima državljanoma Moniki Medimurec in njenemu očetu Josipu, nekdanjemu jugoslovanskemu atletskemu reprezentantu in udeležencu olimpijskih iger 1972 v Münchnu.

15-letna Monika je od rojstva brez vida, na pobudo VBG pa smo del denarja, zbranega s prispevki slovenskih podjetij za letošnji diplomatski bazar, namenil za

nakup posebnega računalnika za slepe. VP But ji je zaželel, da bi ji računalnik pomembno izboljšal kakovost življenja, sama pa je v zahvali povedala, da se že veseli dopisovanja s prijatelji in sorodniki v Sloveniji. Na slovesnosti je bil navzoč tudi predstavnik Nacionalnega sveta slovenske narodne skupnosti Zoran Ulić in eden od osebnih donatorjev, ki je veleposlaništvu izrekel priznanje za to plemenito gesto.

Vir: <http://beograd.veleposlanistvo.si/index.php?id=905>

10 LET DRUŠTVA SAVA in MARTINOVANJE - foto predstavitev

Otvoritev novih prostorov

Publika na proslavi obletnice

Skladba Sanjališče

Pojoča družba in Nino Debeljak

Pojoča družba na Martinovanju

Ivan Debeljak krsti vino

Publika

M. Predan, A. Sabo in Zvonko Zorko, najstarejši član Društva

Martinovanje v Banja Luki

Novembra sva se članici Save, Snežana Goršek in Darja Kovrlija, udeležili proslave Martinovanja v organizaciji Društva Slovencev Republike Srbske – Triglav. Tradicionalno, 13. Martinovanje je imelo bogat program in je bilo zelo lepo organizirano.

Ob tej priložnosti smo možnost za spoznavanje in druženje imeli Slovenci iz Banja Luke, Sarajeva, Prijedora, Beograda, pa tudi predstavniki Veleposlaništva Republike Slovenije v Sarajevu in predstavniki Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu – Tadej Bojnec, Suzana Martinez in Polonca Flego, predstavnika Slovenske izseljenske matice – pred-

sednik Sergij Pelhan in sekretar Janez Rogelj, Mestne uprave Banje Luke – namestnica župana Jasna Brkić in podpredsednik Mestne skupščine Zdravko Josipović, Društva za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto pod vodstvom Branke Bukovec.

Imeli sva tudi priložnost obiskati Društvo in prisluhniti pouku slovenščine. Društvo in člani so zelo pridni, predvsem mladi, kar naju je zelo veselilo.

Na zabavo je bila povabljena tudi etnologinja Barbara Pribožić, ki je govorila o vinu in njegovem pomenu z etnološkega stališča, udeleženci pa smo imeli priložnost ogledati si, kako Sveti Martin krsti vino.

Snežana Goršek in Darja Kovrlija

AKADEMSKI PEVSKI ZBOR UNIVERZE NA PRIMORSKEM V BEOGRADU

V Katedrali Blažene Djevice Marije v Beogradu je 24. avgusta 2011 gostoval pevski zbor slovenskih študentov Univerze na Primorskem. Ta izvrsten mlad zbor, pod vodstvom dirigenta in skladatelja Ambroža Čopija, je bil ustanovljen pred sedmimi leti v Kopru in od takrat nastopa na številnih festivalih in tekmovanjih tako doma kot po svetu. Na repertoarju mlade sestave se nahajajo številna dela avtorjev iz različnih zgodovinskih obdobij, medtem, ko je v njihovem delu posebna pozornost namenjena promociji primorskih skladateljev.

Primorski pevci so se beograjskemu občinstvu prvič predstavili leta 2007, ko so našo javnost navdušili v polni katedrali Blažene Djevice Marije. S ponovnim prihodom v Beograd je zbor dokazal, da je dorasel visokim standardom, ki jih je postavil z nastopom pred

štirimi leti ter tako upravičil pričakovanja občinstva. Na programu so se ponovno znašla dela najrazličnejših avtorjev, od Roberta Schumanna, Antona Brucknerja, Heinricha Schütza, Györgya Orbána, do slovenski skladatelj, Alojza Srebotnjaka, Lojzeta Lebiča in Ambroža Čopija. Vse skladbe so bile odpete z izjemno natančno intonacijo, s prefinjenimi dinamičnimi niansirani in jasno dikcijo. Na tem mestu gre pohvala dirigentu Ambrožu Čopiju in njegovi asistentki Andreji Hrvatin, ki sta nastop zbora povzdignila na izjemno visok nivo. Program koncerta je bil osmišljen v dveh delih – v prvem so bile predstavljene skladbe pretežno nemških skladateljev, drugi del pa je bil posvečen našim ustvarjalcem. Zbor nam je priredil zelo prijetno glasbeno doživetje z izvedbo ljudskih pesmi Istre, ki so jih mladi skladatelj Bojan Glavina, Patrik Kuadjo in

Andrej Makor priredili za zbor.

Člane Akademskoga pevskega zbora Univerze na Primorskem in njihove vodje – Ambroža Čopija in Andrejo Hrvatin – moramo še enkrat posebej pohvaliti za izvrstno izvedbo zahtevnih skladb in poudariti izjemno kvaliteto in profesionalnost, s katero so v enem najbolj vročih popoldnevov, kljub veliki vročini, ki se je niso ustrašili le najpogumnejši ljubitelji glasbe, našemu občinstvu priredili res sijajno glasbeno doživetje. Prav tako gre posebna zahvala našemu častnemu članu, gospodu Zoranu Uliću, ki nam je omogočil, da po končanem koncertu, kot je že običaj v Društvu Sava, priredimo izmenjavo daril in prigrizek, kjer je imelo občinstvo priložnost spoznati mlade izvajalce.

Adriana Sabo

Prevedla: Sonja Manojlović

OTROŠKI KOTIČEK

K ZGODBA – S ZGODBA

K – zgodba

V krasnem mestecu z imenom Krško so v kokošnjakih živele tri kokoške: Koko, Katka in Kapri. Pred prvim kokošnjakom je rasla kuruza in tam je živel kokoška Koko. Pred drugim je rasel korenček in tam je živel Katka. Pred tretjim je rasla kopriva in tam je kokodakala Kapri. Dogovorile so se, da bodo kmalu pripravile zdravo kosilo. Konj, koza in krava so ljubosumno čakali na vabilo. Koko je spekla kuruza, Katka je narezala korenček, Kapri je stisnila sok iz kopriv. Ko so pojedle kokoške kosilo, so še kramljale in kadile.

S – zgodba

V Sloveniji v živalskem vrtu so skupaj stanovali trije sloni. Sofoklej, Sokrat in Salomon so bili sorodniki. Bil je mesec september in sloni so pripravili skupno slonjo pojedino. Pripravili so sendviče s salamo in sirom in solato, sok, sladoleđ, sadje ter slaščice. Sofoklej je pripravil skodelice, Sokrat servete, a Salomon stolčke. Sokrat je govoril slovensko, Sokrat srbsko in Salomon po slovaško. Skupaj pa so se složno sporazumeli. Čeprav so bili že stari: sedemnajst, sedemindvajset in sedemintrideset let, so ob sredah radi skejtali, pozimi smučali in se poleti sončili. Najraje pa so ob sobotah sladko spali.

Zapisali osnovnošolska skupina učencev
dop. pouka slovenščine Društva Sava

UDELEŽILA SVA SE KVIZA V NIŠU

V soboto, 5. novembra 2011 smo se že zgodaj zjutraj moj ata Goran, Sandrina mama, Sandra in jaz odpeljali v Niš. S Sandro sva zastopala ekipo mlajših učencev na tekmovanju Koliko poznamo našo Slovenijo, ki ga pripravljajo vsako leto v Društvu Slovencev France Prešeren iz Niša. Kviz se je odvijal v Kulturnem centru.

Na tekmovanje je prišlo veliko mladih iz različnih Društev Slovencev iz Srbije. Tekmovalo je osem ekip v petih igrah. Organizatorji (go. Darko Hederih in Milan Fuke) so preverjali naše poznavanje Slovenije in EU. S Sandro nisva uspela priti do finala. Nekatera vprašanja so bila pretežka, midva pa sva bila med najmlajšimi. Ni nama vzelo poguma, tudi naslednje leto bova tekmovala. Voditelj programa Luka je goste povabil, da povemo kakšno slovensko pesmico. Oba sva recitirala. Sandra je bila vesela, ker se je lahko družila s prijatelji, ki jih je tu srečala že lani, jaz pa sem se spoznal z njimi prvič. Bilo nam je lepo, vsi smo se zabavali. Na koncu so nas domačini še pogostili. Tudi slikali smo se.

(Sandra in Bojan)

Otroci (osnovnošolci) dop. pouka slovenščine so brali kratke zgodbe o deklci Mici. Nato so o njej še sami pisali.

Mici in rojstni dan

Mici je na prijateljevem rojstnem dnevu komaj čakala na torto. Čokoladna torto! Kar naprej je spraševala: »Jan, ali boš imel torto?« Končno je Janova mama prinesla torto, veliko kot hiša. Vsi so zaploskali. Ampak torta ni bila čokoladna. Bila je sadna! (Petar)

Mici v kinu

Jovan in Mici sta šla v kino. Najprej sta kupila karte, potem še kokice. Na koncu filma Winks je Mici stresla vse kokice. Jovan se je razjezil, rekel je: »Sedaj pa dovolj. Greva domov!« (Maja in Andrea)

Mici v trgovini

Mici je šla v trgovino. Kupila je zvezke in knjige. Ni imela dovolj denarja, da bi si kupila tudi igrače. Bila je žalostna. Doma je mami pokazala zvezke in povedala, zakaj je žalostna. Mama ji je dala denar za igrače. Sedaj je bila Mici vesela. (Ana in Nina)

Mici v ZOO

Mici je naslednji dan šla v živalski vrt. Obiskati je hotela tigr. Videla pa je opico. Rekla je: »Zelo je smešna.« Nadaljevala je pot in si ogledovala živali. Končno je prišla do tigr. Sedaj se je lahko srečna vrnila domov. (Jože in Nataša)

JEZIKOVNI KOTIČEK

Jêzik, jezíka, jezíku, jêzik, jezíku, z jezíkom...

Dva jezika, dveh jezikov, dvema jezikoma,

dva jezika, dveh jezikih, z dvema jezikoma

Trije jeziki, treh jezikov, trem jezikom,

tri jezika, treh jezikih, s tremi jeziki

Skratka: jezikovni kotiček

Navajanje datumov

Pri pošiljanju raznovrstnih vabil večkrat naletimo na dilemo, kako pravilno navesti datum oziroma dan in uro: *Sestanek bo v torek, 28. 11. 2006 ob 12. uri* ali *Sestanek bo v torek, 28. 11. 2006, ob 12. uri?*

Pravilno se naslavlja: *Sestanek bo v torek, 28. 11. 2006, ob 12. uri.*

Pri tem se sklicujemo na pravopisno pravilo (SP 2001, § 299), ki pravi takole:

Zveze kot *v nedeljo, 9. maja, (bo) ...* se redkeje pišejo tudi brez vejic, tj. *v nedeljo 9. maja (bo)*. Tip kot *v nedeljo ob 9. uri (bo) ...* se navadno piše brez vejic. Če prvi in drugi primer združimo, se navadno piše takole: *v nedeljo, 20. maja, ob 17. uri (bo)*.

Če imenu dneva v tednu sledi datum, pomeni, da je z datumom natančneje določeno, za kateri torek gre. V našem primeru vejica pomeni tole: *Sestanek bo v torek, in sicer 28. 11. 2006, ob 12. uri.*

Če bi bilo nedvoumno, kateri torek je mišljen, bi bilo lahko brez datuma: *Sestanek bo v torek ob 12. uri.*

Če bi ne bilo pomembno, kateri dan v tednu je, bi bilo lahko takole: *Sestanek bo 28. 11. 2006 ob 12. uri.*

Ali pa s pojasnilom glede dneva: *Sestanek bo 28. 11. 2006, to je v torek, ob 12. uri.* (HD)

Vir: <http://www.pravopis.si/Vpra%C5%A1anja/tabid/181/Default.aspx>

Priredila: Maja Đukanović

SLOVENSKE LJUDSKE PESMI

Šmentana muha

Voice

Šme nta - na mu - ha kaj si tak su - ha?

5

Kdo te bo pla - čal Mi - ha ko - va - čev.

Šmentana muha
kak si tak suha!
Ne boš ti dala
tri centa sala.

Prišli so, prišli
Štirje mesariji,
komaj so šmentano
muho zaklali.

Prišli so, prišli
štirje biriči
komaj so šmentano
muho vlovili.

Prišli so, prišli
štirje Poljanci,
komaj so nesli
muho po klanci

Prišel je, prišel
Miha Kovačev,
komaj je šmentano
muho potlačil.

SLOVENSKE NARODNE JEDI

Predstavljamo slovenske narodne jedi, ki so po etnoloških virih in podatkih sestavni del materialne kulture slovenskega naroda oz. del naše kulturne dediščine. Po nastanku, pomenu in značilnostih, te jedi razlikujemo od danes, pogojno povedano, splošno bolj znanih sodobnih receptov meščanske in internacionalne kuhinje. Neredko so posamezne narodne jedi nastale v zvezi z različnimi ljudskimi običaji in praznovanji. Jedi bodo predstavljene po slovenskih pokrajinah kjer so nastale, kadar je o tem dovolj gotovih krajevnih virov. Prizadevali si bomo v vsakem primeru slediti avtentičnosti receptov, čeprav posamezni tudi ne bi bili popolnoma v skladu s sodobnimi zahtevami zdrave prehrane.

Suha juha z ješprenjem

Sestavine: suha juha, ješprenj, peteršilj, lovorov list, česen, koren, zeljni list, zelena, timijan.

V nepremastno suho juho zakuhamo namočen ješprenj. Dodamo malo peteršilja, lovorovega lista, nekaj strokov česna, pol korena, zeljni list, vršček zelene in timijana. To zelenjavo pred serviranjem odstranimo. Ješprenj ne sme biti gost.

Kmečki kvašeni rezanci

Sestavine: $\frac{3}{4}$ kg moke, 15 dag masla ali margarine, 2 dl mlačnega mleka, malo kvasa, 5 rumenjakov, sol, še malo mlačnega mleka za priliv.

Iz moke, masla, 2 dl mlačnega mleka, kvasa, rumenjakov in soli stepemo testo. Ko vzide, ga razvaljamo za prst na debelo.

Z obodcem izrežemo kroge in jih polagamo v namazan pekač. Ko vzidejo, prilijemo za pol prsta mleka in spečemo. Pečene kroge pazljivo polagamo na krožnik, potresemo s sladkorjem in ponudimo.

Jabolčni vlivanci

Sestavine: 1 l mleka, sol, 2 jajci, 10 dag sladkorja, $\frac{1}{2}$ kg moke, 5 dag masla, $\frac{1}{2}$ kg jabolčk, 10 dag sladkorja za posipo.

Iz mleka, soli, jajc, sladkorja in moke naredimo žvrkljano testo. Zlijemo ga v pekač, kjer smo raztopili maslo. Po testu potresemo naribana jabolka in sladkor ter spečemo. Pečeno testo zrežemo na koščke in potresemo s sladkorjem. Testo je rahlejšje, če mu dodamo malo pecilnega praška.

Danijela Stojnić

OBISKAL NAS JE MIKLAVŽ!

Vsi praznujemo, vsi se veselimo praznikov, pa o njih (navadno) malo vemo. Prazniki že tisočletja napolnjujejo človeško življenje in ga hkrati razbremenjujejo. Še danes imamo ljudje do praznika in praznovanja poseben odnos.

Posebnost ljudstev iz hladnejših krajev je, da je čas največjih praznovanj zima. Poletje je bilo posvečeno delu, zima počitku, kar je v zmernem klimatskem času psihološko nadvse utemeljeno.

Prazniki so simbolični, utelešajo verske in psihološke komponente ter občutja ljudi. Precej svojega globljega pomena so izgubili, vendar nikakor ne vsi.

Sv. Nikolaj, ki mu pri nas pravimo Miklavž, je gotovo eden najbolj priljubljenih svetnikov. Zlepa se ni okrog kakšnega svetnika spletko toliko legend, kot prav okrog sv. Miklavža, osebe, ki bolj kot katera druga simbolizira prijazno darežljivost, ki je v

Evropi dosegla svoj vrh z obdarovanjem otrok.

„Miklavža imamo radi, ker prinaša darila. Učiteljica je rekla, da smo bili pridni učenci. Zato nam je letos prinesel knjige, revije, zgoščenke, lonček za mleko, čokolado, in še veliko drugih dobrot. Pozobali smo še okusne ptičke iz testa, ki nam jih vsako leto podari teta Nuša. Svetega moža smo pričakali s pesmijo in recitalom.“

„Mislim, da je bil Miklavž zelo radodaren.“ (Peter)

„Bilo mi je lepo.“ (Nataša)

„Bila sem srečna.“ (Nina)

„Bilo je zabavno.“ (Sandra)

„Veselil sem se, da bom videl Miklavža.“ (Bojan)

„Všec mi je bilo in rada sem pela.“ (Andreja)

Otroci dop. pouka slovenščine

10. OBLETNICA DRUŠTVA PLANIKA

Društvo Slovencev Planika Zrenjanin je svojo 10. obletnico delovanja praznovalo 11. decembra s kulturnim programom na visoki ravni. V Kulturnem centru Zrenjanin je ob tem jubileju odprta razstava Stanislava Koblarja, Od zabrisa do prenovе identitete: *Slovenci v Bosni in Hercegovini 1530 – 2010*. Razstava ponuja vzorčni pregled prihodov, bivanja in ude-

jstvovanja Slovencev v BiH. Njen primarni namen ni podati podroben časovni in vsebinski pregled povesti rojakov v teh krajih, temveč čim bolj razsvetliti vzgibe, začetke in razvoj slovenskega organiziranja v tej deželi glede ohranitve njihove nacionalne in kulturne identitete. Poleg predstavitve te pomembne razstave, ki naj bi bila zgled tudi Slovincem v Srbiji, je predstavljen zbornik Srbi v Sloveniji,

Slovenci v Srbiji. Knjiga je objavljena v okviru strokovne revije Traditiones, v založbi Inštituta za slovensko narodopisje ZRC SAZU. Zbornik so predstavile članice Društva Sava, prof. dr. Maja Đukanović s Filološke fakultete, prof. mag. Anica Sabo s Fakultete glasbene umetnosti in ma. Biljana Milenković-

Vuković iz Etnografskega inštituta SANU. Da se je v okviru programa slišala tudi narodno-zabavna glasba je poskrbelo Društvo Kredarica iz Novega Sada.

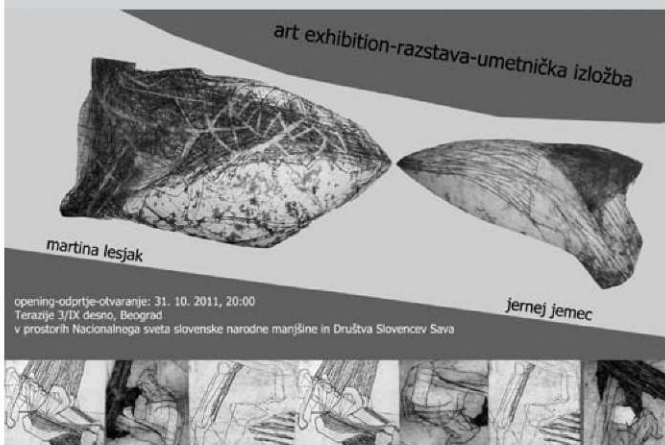

Te pomembne obletnice sta se, poleg članic, ki so govorile o Zborniku, udeležili tudi predsednica Društva Irena Kužnik ter Snežana Goršek.

Maja Đukanović

Kamniška sodobna likovna ustvarjalca gostovala v Beogradu

Konec oktobra sta v prostorih Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine in Društva Slovencev Sava v Beogradu, z razstavo z naslovom Brezmejna grafika, razstavljala kamničana, predstavnika sodobne likovne umetnosti Martina Lesjak, prof. likovne umetnosti in mag. Jernej Jemec, prof. likovne umetnosti, akademski slikar.

Odprtje razstave je bilo 31. 10. 2011, na dan slovenskega državnega praznika, dneva reformacije. Tudi slovenska manjšina

v Srbiji je izbrala dan reformacije za svoj praznik.

Z razstavo smo obeležili tudi 20-letnico samostojnosti Slovenije ter 10-letnico delovanja društev, Slovenskega društva Sava iz Beograda in Društva Planika iz Zrenjanina.

Projekt Brezmejna grafika je grafični projekt izbran in podprt z javnim razpisom Urada vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Dogodek je bil prvi v vrsti dogodkov, ki bodo spodbujali še poglobljenejšo sodelovanje med društvi Slovencev v Srbiji ter prispevali k ohranjanju slovenske kulture.

Po besedah avtorjev predstavlja likovni projekt brezmejna grafika tako kulturni most med obema državama, kakor v likovni umetnosti most med grafično umetnostjo in kiparstvom.

Skozi tehniko globokega tiska, suho iglo, je odtis prenešen na blago ter kaširan na tridimenzionalno podlago, ki omogoča likovno konstruktivni dialog z okoljem.

Za izpeljavo našega projekta se zahvaljujemo Nacionalnemu svetu slovenske narodne manjšine in Društvu Slovencev Sava za pomoč in odstopitev svojih prostorov, prav tako Pojoči družbi DS in pevskeму zboru Planika za kulturno umetniški program ob otvoritvi razstave.

Milena Spremo, članica NS in Društva Planika, Zrenjanin

POLETNA ŠOLA SLOVENSKEGA JEZIKA V LJUBLJANI

V Ljubljani je julija potekala že 30. *Poletna šola slovenskega jezika*, s pestrim spremljevalnim programom. Letos se je udeležilo 149 ljudi iz 32. držav: Argentine, Avstralije, Avstrije, Belgije, BiH, Češke, Črne gore, Danske, Francije,

Grčije, Hrvaške, Italije, Japonske, Kanade, Kolumbije, Litve, Madžarske, Makedonije, Mehike, Nemčije, Nizozemske, Rusije, Slovaške, Srbije, Španije, Švedske, Švice, Turčije, Ukrajine, Velike Britanije, Venezuele in ZDA. Najmlajša udeleženka je štela 17 let, najstarejša pa 71. Med tečajniki poletne šole, ki jo je organiziral Center za slovenščino kot drugitujzi jezik Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, je bilo tudi 50 v tujini živčih udeležencev slovenskega rodu, ki so dobili štipendije Ministrstva RS za šolstvo in šport, Ministrstva RS za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo ter Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Za tiste, ki niso slovenskega porekla, se pa zavzeto ukvarjajo s slovensko kulturo ali kako drugače prispevajo k promociji Slovenije v svetu, obstaja možnost štipendije Štipendijskega sklada Jane Zemljarič Miklavčič.

Prva poletna šola slovenskega jezika se je zgodila v Kranju leta 1982, v organizaciji Slovenske izseljenske matice. Leta 1988 je bila poletna šola prvič v Ljubljani. S selitvijo v Ljubljano se je večji del organizacije in izvedbe prenesel na sodelavce Filozofske fakultete. Danes tečaj organizira Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik.

Zmagovalci

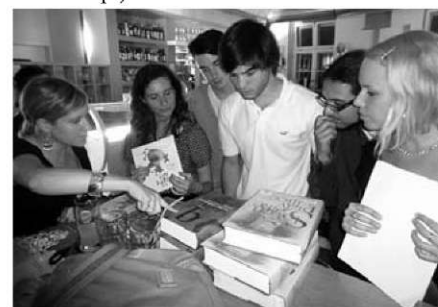
»Motivi za učenje so različni: tisti, ki imajo slovensko poreklo, pridejo raziskovat in spoznavat svoje slovenske korenine, nekateri se učijo zato, da bodo lahko komunicirali s svojimi starejšimi sorodniki, ki govorijo le slovensko, mnogo ude-

ležencev se uči slovensko zato, ker imajo slovenskega partnerja/partnerko, nekateri zaradi študija ali dela v Sloveniji,« je pojasnila Branka Gradišar, vodja tečajev slovenščine.

Poučevali so izkušeni lektorji z Univerze v Ljubljani. Letos je bilo v 4. tednih 16 dopoldanskih skupin in 10 popoldanskih, poučevalo je 20 učiteljic in učiteljev. Če potrebujete uradno potrdilo o znanju slovenščine, se lahko po koncu prvega dotedenskega tečaja udeležite izpita iz znanja slovenščine na srednji ali visoki ravni, ki ga izvaja Izpitni center pri Centru za slovenščino kot drugi/tuji jezik.

V Poletni šoli je poleg jezikovnega tečaja potekal tudi pester spremljevalni program. Analiza anket, ki so jih udeleženci izpolnili ob koncu tečaja je pokazala, da je bila najboljša popoldanska dejavnost veslanje po Ljubljani, na drugo mesto se je uvrstil kulinarčni sprehod »Greš peš in ješ!«, na tretjem mestu kviz v kavarni,

na četrtem izlet na Zbilje in na petem degustacija vin. Meni osebno je bil najbolj zanimiv kviz »Kako poznamo Slovenijo«, kjer sem jaz zmagala in prinesla svoji skupini darila. Center za slovenščino nam je kot zmagovalcem ponudil možnost izbire ene zelo zanimivo knjige, odšli pa smo tudi na pijačo.

Za konec nanj zapišem, da sta dva tedna prehitro minila in še enkrat se zahvaljujem za prejeto štipendijo.

Sara Herman

VIII. KONCERT SLOVENSKE PESMI IN POEZIJE V NOVEG SADA

Društvo Slovencev Kredarica iz Novega Sada je 19. novembra 2011 v novosadski sinagogi organiziralo že VIII. Koncert slovenskih pesmi in poezije. Tudi tokrat se je koncerta udeležilo veliko članov slovenske skupnosti, kot tudi drugih ljubiteljev slovenske glasbe in poezije. Koncert je bil posvečen 20. obletnici samostojnosti Slovenije in 10. obletnici biltena Društva Slovencev Kredarica, kot tudi prihajajoči 15. obletnici tega najstarejšega društva Slovencev v Srbiji. Prisotni so bili Milan Predan, namestnik veleposlanika slovenskega veleposlaništva v Beogradu, Rajko Marić, častni konzul Republike Slovenije v Vojvodini, predstavniki Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v Srbiji, predstavniki društev Slovencev v Srbiji, veliko število prijateljev društva ter mediji, ki so spremljali dogodek, a v celoti ga je prenašala in posnemala novosadska TV Kanal 9, v okviru skupnega projekta s DS Kredarica »Enega smo rodu«.

Proslave so se udeležili številni glasbeni izvajalci in recitatorji. Nastopili so zbori in recitatorji slovenskih društev iz Niša, Vršca, Zrenjanina, Subotice, pevska skupina našega društva Sava iz Beograda, ter recitatorji, zbor, moška pevska skupina in igralni ansambel gostitelja DS Kredarica iz Novega Sada, a dogodek so s svojimi nastopi popestrili še člani otroškega zbora Bajićevi slavuji glasbene šole Isidor Bajić iz Novega Sada in učenci Baletne šole iz Novega Sada. V drugem delu koncerta je, kot posebni gost iz Slovenije, nastopila Mešana pevska skupina Studenec – Pivka.

Na začetku večeri prisotne je, v imenu Društva Slovencev Kredarica iz Novega Sada in v svojem imenu, pozdravila Silva Martinec, sekretarka društva. V pozdravnem nagovoru nas je spomnila na raznovrstne dejavnosti DS Kredarica, na bogato vsebino biltena, ki vsa ta leta piše o dejavnostih v delovanju DS Kredarica, o vsem, kar se je zgodilo, dogaja in kar se bo dogajalo, kot tudi na Alberta Kužnerja, ki je pred petnajstimi leti bil eden od ustanoviteljev prvega društva Slovencev v Srbiji oz. tedanji ZR Jugoslaviji – Društva Slovencev Kredarica iz Novega Sada, uredniškega odbora biltena Kredarica, prvega slovenskega zbora, prve šole pouka slovenščine in je pomagal tudi drugim ustanovitvi drugih društev v Srbiji. Prisotne so pozdravili tudi gospod Milan Predan, ispred Veleposlaništva Republike Slovenije, ter gospod Rajko Marić, častni konzul. Zbrane je skozi program vodila Barbara Goršič, učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine v Vojvodini.

Po končanem programu se je druženje nadaljevalo na koktajlu ki ga je priredil domačin v prostorih židovske občine in z »prispevkom« potice in vina, ki so nam ga prinesli člani pevskega zbora Studenec. Na koncu lahko povemo, da je DS Kredarica zelo uspešno organiziral celo prireditve in druženje.

Mojca Verbič

Skladba Anice Sabo na 20. mednarodni tribuni skladateljv 11-14. november 2011

Skladateljica, profesorica na Glasbeni akademiji in ena najprizadenejših članic Društva Sava, njegova prva predsednica, Anica Sabo, se je po lanski uspešni predstavitvi skladbe Senjalca, na 19. mednarodni tribuni skladateljv, v kateri je povezala besedilo iz trilogije Bojana Meserka, predstavljene v Društvu Sava nekaj let nazaj, na letošnji, 20. tribuni predstavila z novo skladbo.

Anica Sabo je za letošnjo 20. mednarodno tribuno skladateljv V siju glasu, uglasbila verze pesmi Barbare Korun, Nikomur ne povem, objavljene v Antologiji sodobne slovenske literature. Antologijo je objavil Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik iz Ljubljane, prevedli so jo študentje slovenistike, med njimi tudi mladi člani Save, decembra pa je izšla v srbščini kot prva knjiga v izdaji Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine.

Sodobna beograjska skladateljica slovenskega rodu, Anica Sabo, je skladbo Nikomur ne povem, napisala za mešani zbor, flavto, violino, violo in violončelo. Z velikim uspehom je premierno izvedena 13. novembra 2011, v beograjskem Domu omladine. Skladbo so navdihneno predstavili zbor Ars Divina (dirigent Ivan Marković), Nevena Glišić (flavta), Jelena Dimitrijević (violina), Atila Sabo (viola) in Filip Marinković (violončelo).

Maja Đukanović

MOJI SPOMINI

*Besedila so tiskana tako, kot so jih napisali avtorji

IVAN DEBELJAK, st.: *Moji spomini*

Kar na hitro se je razširila novica, koncem marca meseca, med nami Slovenci, da bo v začetku aprila na Čukarici skup Slovencev, pa po sv. maši, druženje in pogovori. Namreč, Beograjski Karitas je povabil Karitas iz Ljubljane, a ti so poklicali časnike in TV snemalce na srečanje v Beogradu, da bi v Sloveniji predstavili življenje Slovencev v težkih časih, ki so se tu dogajali. Namreč, uradno so bili prekinjeni gospodarski in kulturni odnosi med Srbijo in Slovenijo, če si hotel iti v domači kraj, te je pot peljala skozi Madžarsko, ko so meje bile zaprte. Potrebovali smo za deželo imeti vize, ki smo ih lahko dobili v Budimpešti, kjer je bil najbližji konzulat Republike Slovenije, in one niso bile poceni. A tisti, ko je imel potni list Republike Slovenije, ga je moral dobro skriti na srbski meji, če ti ga dobijo, je bil oduzet ko Republika Srbija tedaj ni uradno priznala dvojno državljanstvo.

Na Čukarici, v cerkvi sv. Čirila in Metoda, 02. 04. 2001 leta se nas je zbralo po zapisu župnika A. Lavriča, okoli 70 Slovencev, polovico sem ih prvič videl. Sv. mašo je daroval gos. nadškof Stanislav Hočevar ob sodelovanju nekoliko Slovenskih duhovnikov. Petje je bilo ljudsko, pomagal je E. M. Z. Počutili smo se zelo slovesno pri Slovenski maši, pri Slovenskih besedah, posebno ko je na koncu sv. maše močno zadonela vsem nam znana pesem Marija skoz življenje, ni bilo vernika ki v tem času ni občutil da se nekaj močnega dogaja v naših srcih in solznih očes, pogledi so nam bili polni upanja in veselja.

Druženje je bilo v pomladanskem, dišečem vrtu zdraven cerkve, ob srečanju s sorojaki iz Ljubljane, ki so nas spraševali o našem življenju, delu in bivanju v Beogradu. O vsim našim težavam in stvarnosti je podrobno razložil nadškof, gospod Hočevar, ki je bil eden od glavnih organizatorjev tega srečanja. Nas par Slovencev kot Ludvik Pucelj, Jože Kranjc in jast, smo dali kratke intervjuje ki so bili predstavljeni na TV Ljubljana, sem zvedel ko so mi moji sorodniki

iz Ribnice povedali o tej emisiji, da je bila reportaža iz Beograda celo uro. Ob tistih pogovorih in tistem srečanju se je rodila želja o organiziranem nastanku Slovenske Organizacije v Beogradu, stvari so se potem razvijale na veselje vseh nas in tako je prihodnje pripravljeno srečanje Inicijativnega Odbora bilo na Karaburmi, 17. 05. 2001, kjer je bila določena pot za utemeljitev društva Slovencev v Beogradu ki je dobil ime „Sava“.

PAVLA MILOVANOVIĆ:

Kako smo začeli...?

*Aleksandar Suster in Milovanović Pavla z
dolenjskimi hribi v ozadju*

V našem življenju se prav nič ne zgodi povsem slučajno. Skoraj gotovo tudi zamelek današnjega Društva Slovencev Sava ne izhaja slučajno iz dvorane pri cerkvi sv. Jožefa delavca na Karaburmi nad Donavo, ki povezuje srednjo Evropo z nami ter ima sotočje z reko Savo, ki izvira pod gorami naše prvotne domovine Slovenije.

V cerkvi sv. Jožefa delavca je služboval duhovnik, sedaj že pokojni gospod Ciril Zajec, zaveden Slovenec, ki se je s svojo dobrohotnostjo in pridnostjo lepo vključeval v tukajšnjo družbo. Torej dne 17. 5. 2001 je po jutranji maši zbral 21 Slovencev z idejo, da tukaj ustanovimo slovensko društvo. Med prisotnimi so bili tudi trije slovenski duhovniki, ki so opravljali pastirsko službo v Beogradu, in sicer že omenjeni gospod Ciril Zajec, gospod Jože Hauptman, župnik v katedrali Marijinega vnebovzetja in župnik gospod Lavrič Anton iz župnije sv. Cirila in Metoda na Banovem Brdu. Duhovniki, nekdanji redki izobraženi ljudje, so bili že od začetka stebri slovenske pismenosti in kulture, saj je že Anton Martin Slomšek rekel: „Sveta vera bodi nam luč, materni jezik pa ključ do zveličavne narodove omike.“ Kot je videti, oni še danes povezujejo rojake po svetu.

Torej tistega lepega majskega dne smo z veseljem sprejeli pobudo gospoda Zajca za ustanovitev slovenskega društva ter smo po navdušenem pogovoru izbrali 7-članski iniciativni odbor, ki naj bi v ta namen opravil vse potrebne priprave. Člani ini-

ciativnega odbora smo bili: Slobodan Jakoš, Jože Hauptman, Vlado Žnidarčič, Aleksandar Šuster, Ema Hribšek, Jožefa Jozić in Pavla Milovanović.

Za pripravo splošnih aktov smo se sestajali v pisarni pri katedrali Marijinega vnebovzeta na Neimarju, v čigar dvorani smo kasneje, že po ustanovitvi imeli sestanke, druženja in prireditve. Poleti smo se radi hladili na dvorišču v prijetnem pogovoru in s pesmijo. Tam so se rodila tudi lepa prijateljstva, nekatera držijo še dandanes.

Ko so bile priprave končane, se pravi pridobljeni še novi člani, da bi imeli zadostno število za ustanovitev društva, sestavljeni splošni akti (osnutke je pripravil Aleksandar Šuster ter potem dopolnjene in popravljene natiskal) in vse to objavljeno pri Ministrstvu za notranje zadeve, smo sklicali ustanovitveno skupščino, na kateri sta bila poleg ostalih prisotna tudi predstavnik Veleposlaništva Republike Slovenije v Beogradu, gospod Jože Keček in beograjski nadškof msgr. Stanislav Hočevar. Tedaj je za predsednika skupščine izbran Vlado Žnidarčič, za predsednico Društva pa Anica Sabo.

Društvo se širi in razvija še naprej. V posebno veselje mi je naš pevski zbor Pojoča družba, ki je od našega petja po domače prerastel v ubrano petje pod vodstvom naše dirigentke Božice Toskić. Tako upamo, da naše stare narodne pesmi ne bodo zamrle. Ne bo samo odmevala naša pesem Mi se imamo radi, temveč se bomo tudi prav zares imeli radi...

BRANKO ZORKO: *Moji spomini*

Že od začetka razpada Jugoslavije so vezi med nami Slovenci tukaj v Srbiji in Slovenijo zelo oslabele in so bile zelo otežkočene. Najprej smo bili v balkanskih vojnah in smo se borili za preprosto preživetje. Potem smo ugotovili da več nismo državljani iste države in smo za Slovenijo potrebovali celo vizume. Komunikacija je bila zelo zapletena. Počasi se je stanje izboljševalo. In ko sem od Miše

Kužnika izvedel da Slovenci v Beogradu imajo »srečanja« v cerkvi na Neimarju sem se takoj odpravil tja. S predsednico društva Anico Sabo sem imel prvi pogovor. Zbral sem potrebne dokumente in sem v jesen 2002. leta postal član »Save«. Imel sem občutek, da se je Slovenija spet približala.

Hitro potem se je včlanila tudi moja družina in sorodniki; moja soproga, oba otroka, sestra s svojo družino in oče, ki je zdaj tudi najstarejši član društva »Sava«.

Zelo sem se veselil vsakega srečanja, ki so takrat bila še posebej pestra, vedno z kulturnim programom, ki sta ga v glavnem pripravljali Anica Sabo in Maja Đukanović, glasbo Kvarteta Sava ter harmoniko Ivana Debeljaka. Seveda je bilo še veliko udeležencev, posebej se rado spominjam skupine, veselih, mladih, srednješolcev in študentov, ki so ob simpatičnem druženju vedno prispevali h kulturnem programu. Med njimi je bila tudi naša zdajšnja predsednica Društva Irena.

Takrat se je začela tudi šola slovenščine ki jo je ustanovila in zelo prizadevno vodila profesorica Maja Đukanović. Takoj sem se »vpisal« v šolo, ker je to bila odlična prilika da končno »izšolam« tudi mojo slovenščino, ki sem jo poznal predvsem »življenjsko« iz bivanja v Sloveniji in stiki s sorodniki ter prijatelji, ne pa iz šole.

Prva leta sta Jovan Kelić in Mirko Detiček organizirala kar nekaj planinskih izletov v Srbiji ter obiskov v Sloveniji. Pohodi so bili zelo zanimivi in vedno s polno udeležencev. Obiskali smo najvišje slovenske gore pa tudi vrsto drugih znamenitosti in kulturnih spomenikov Slovenije.

Vse to je močno zaznamovalo prejšnjih deset let.

Okoliščine se spreminjajo, prihajajo novi člani, tudi prostori so novi, »Sava« pa vztraja. Upam da bo še dolgo.

IVO ĐUKANOVIĆ: *Moji spomini*

Prvi Prešernov dan v Društvu – februar 2002. Adriana Sabo, Ivo in Matija Đukanović

V društvo Sava naju je z bratom mama pripeljala, ko sva bila stara 7 in 9 let. Tam sva najprej spoznala Adriano Sabo, s katero smo nastopali na prvem Prešernovem dnevu. Septembra se je začel dopolnilni pouk slovenščine, kjer smo se predvsem

lepo imeli, se tudi precej naučili in kjer sta nas Anica in mama vedno prepričevali, da lepo pojemo in imamo posluš, čeprav sami nismo bili vedno prepričani v to. Radi smo imeli prireditve ob slovenskih praznikih, veliko smo se smejali in smo med pripravami nanje postali prijatelji. Pripadamo različnim generacijam, ampak se lepo družimo in razumemo. Večkrat smo šli na ekskurzije v Slovenijo, pa tudi po Srbiji. Vsi se strinjamo, da je Sašo bil najboljši Prešeren, Marko pa najboljši Čop. Prvih pet-šest let v društvu se bomo spominjali po številnih prireditvah in druženjih, kjer smo se naučili javno nastopati in kjer smo utrdili svoje znanje slovenščine.

Ko rečem »mi«, to smo: Matija, Atila, Jeca Rašić, Goran, Ana Marija, Slavica, Sašo, Marko Kužnik, Miloš, Marko in Luka Pandurov, Miljana, Irena Jakoš, Katarina, Monika, Uroš in Blaže, Ida in Nataša, Željka, Dina in Andrejka, Karlo, Jelena, Marija, Mirko, Mina, Ivan, Jaša, Nina, Ana, Jana, Buda, Ivana, Nikica, Marko, Nikola, zdaj pa tudi Sneža, Darja, Marko - Dečko car, Bojana, Ivana, Sića, Bane in seveda, moram poudariti, da je »naša« sedanja predsednica, Irena!

Veseli smo, da se naše druženje nadaljuje v res lepih prostorih na Terazijah, kjer so nam se pridružili še mnogi drugi mladi, še bolj pa nas veseli to, da se družimo tudi privatno. Zdaj radi poslušamo recimo Siddhartha in Laibach, začeli smo pa s Siničko in Vrbo, katere še vedno znamo zapeti.

DUŠANKA TOMIĆ: *Moji spomini*

V Sloveniji sem se rodila in živela prvih sedem let. Slovensko šolo sem obiskovala samo polovico prvega razreda. Po prihodu v Beograd sva z bratom enkrat na leto obiskovala sorodnike v Ljubljani. Kot odrasla sem hodila na dopust v slovenske hribe in gore. Prehnila sem skoraj celo slovensko planinsko pot. Devetkrat sem bila na vrhu Triglava. Verjamem v pravljico o Bogu, ki je med ustvarjanjem sveta tisto najlepše iz vreče vrgel nad Slovenijo.

Med tisto nesrečno vojno sem leta 1993 na slovenski meji zvedela, da nisem

slovenska državljanka, ker leta 1951 nisem bila vpisana v državljansko knigo. Od takrat so odhodi v rojstni kraj bili zelo zapleteni. Leta 1994 sem oddala zahtevo za dvojno državljanstvo. Leta 2000 sem prejela odgovor, da nisem od nacionalnega interesa. Kljub temu, da sem o moji pristni vezi s Slovenijo imela nešteto dokazil, je bila moja prošnja zavržena. Bila sem obupana in sklenila, da ne bom več poskušala. Preveč je bolelo.

Leta 2003 sem od prijatelja Jovana Kelića zvedela, da je v Beogradu ustanovljeno Društvo Slovencev. Zelo me je razveselila možnost pogovarjanja v slovenščini in poslušanja maternega jezika. Razen spominov na bivanje v tistem zemeljskem rajju je jezik najbolj trdna vez z rojstnim krajem. Slovenski jezik je zame, ki sem se na Filološki fakulteti učila štirih tujih jezikov, vendarle najlepši na tem planetu. Tako čist, tako nežen, tako pristen.

Takoj po včlanitvi sem se pridružila gospodu Bogdanu Pišotu, ki je prvi začel urejevati knjižnico. Po ustanovitvi pevskega zbora sem začela peti slovenske ljudske pesmi. Veselim se srečanj slovenskih pevskega zborov v Novem Sadu in Subotici, lansko leto smo pa prvič sodelovale na 42. taboru slovenskih pevskega zborov v Šentvidu pri Stični.

Veliko mi pomeni tudi tekmovanje v deklamiranju slovenske poezije, ki ga vsako leto organizira društvo Slovencev Planika iz Zrenjanina.

Leta 2003, 2004 in 2006 smo v sodelovanju z PSD Železničar, zahvaljujoč odlični organizaciji planinca in turističnega vodnika, gospoda Jovana Kelića, obiskali Julijce. Gospod Radivoj Tasić-Momi nas je med potjo snemal, za kar smo mu zelo hvaležni. Uredil je tudi spletno stran www.pava.in.rs.

Hvaležni smo tudi profesorici Maji Đukanović in učiteljicam Rut Zlobec in Tatjani Bukvič za pouk slovenščine v prostorih društva.

Močno doživetje je tudi nastop slovenskih gledaliških igralcev in igralk v beograjskih gledališčih. Živa beseda je najbolj učinkovita.

ANA NUŠA JUVANC-GERDEN: *Moji spomini*

V decembru 2003. leta je Društvo Slovencev Sava objavilo koncert v Narodnem muzeju. Prvič sem slišala Slovenski oktet v Beogradu. Na kon-

certu sem srečala sošolca admiral Staneta Broveta in on me je spoznal z gospo Anico Sabo, ona me je povabila v društvo. Z velikim veseljem sem se vključila v društvo beograjskih Slovencev. Razočaralo me je edino da nisam slišala slovenske besede, ne v upravi ne v druženju. Vendar sem se zelo dobro počutila med Slovenci in počasi smo se začeli pogovarjati po domače. Nekaj časa je obstajala tudi šola „taroka“, tu smo govorili samo slovensko. Pozneje je ustanovljena Pojoča družba. Tam tudi na vajah govorimo, učimo se in pojemo naše domače pesmi. Zelo smo ponosne na naše uspehe, nismo več mlade, vendar pojemo slovenske pesmi v beograjskih šolah, domovih za ostarele in tudi v Etnografskem muzeju smo imele samostojen koncert. Tudi beograjčani radi poslušajo slovenske pesmice. Posebno pa uživamo vse članice zbora z našo odlično zborovodkinjo Božico Toskić. Društvo nas vodi tudi na razne gledališke slovenske predstave, otvoritve izložb slovenskih slikarjev, literarnih ur in drugih priložnosti. Za Božič in Veliko noč imamo tudi slovensko sv. mašo v kapeli v Višegradski 23. Velikokrat najdemo priložnost da priredimo prave domače veselice, na njih ne manjka domačih potic in vina. Tudi prave domače žemlice smo imeli. Lepo je da imamo društvo Slovencev v Beogradu sedaj, ko so to dve različne države. Popraje smo se mi beograjski Slovenci čutili doma, čeprav smo bili tukaj.

In memoriam

V 84. letu starosti je preminil beograjski župnik Ciril Zajec

Številni prijatelji in znanci so se poslovili od Cirila Zajca, priljubljenega župnika z beograjske Karaburme in enega od najbolj znanih beograjskih Slovencev, ki je preminil v 84. letu starosti. Po duhovniškem službovanju v Sloveniji, Črni gori in z nekaj prekinitvami v Srbiji se je konec 80-ih let ustalil v Beogradu in je najzaslužnejši za postavitev cerkve Sv.

Jozefa Delavca na Karaburmi, zbirališča tukajšnjih katoliških vernikov in Slovencev. Večji del svojega 64-letnega redovništva in 58-letnega duhovništva je posvetil katoliški diaspori v Črni gori in Srbiji ter hkrati ohranjal dobre odnose s pravoslavni kristjani in njihovimi duhovnimi voditelji. Le dober mesec pred smrtjo je zaprosil za upokojeve, ki je ni dočkal.

Slovesa od pokojnika so se med drugim udeležili beograjski nadškof in metropolit Stanislav Hočevar, apostolski nuncij v Beogradu msgr. Orlando Antonini in zrenjaninski škof msgr. László Németh.

Vir: <http://beograd.veleposlanistvo.si/index.php?id=905>

KULTURNI DOGODKI V BEOGRADU

Razstava v Etnografskem muzeju v Beogradu

Veleposlanik Franc But je 27. julija 1011 s krajšim nagovorom v Etnografskem muzeju v Beogradu odprl razstavo gumbov iz zbirke slovenskega zbiratelja Franca Pajtljerja, ki jo je muzej pripravil v sodelovanju s Pokrajinskim muzejem iz Celja.

Razstava, ki je bila odprta do oktobra, na privlačen način prikazuje dolgo zgodovino gumbov, otvoritve pa se je poleg avtorjev razstave in vodstva obeh muzejev udeležilo tudi veliko zainteresiranih Beograjčanov.

Vir: <http://beograd.veleposlanistvo.si/index.php?id=905>

V beograjskem Kolarcu nastopila Slovenska filharmonija

V soboto, 10. decembra je v okviru regionalnega projekta treh nacionalnih filharmonij pod naslovom »Pika – Točka – Tačka« v beograjskem Kolarcu nastopila Slovenska filharmonija.

Orkester Slovenske filharmonije, ki je zablestel z izvedbo Mozartovih in Beethovnovih del v razprodanem Kolarcu, je vodil njihov šef dirigent Emmanuel Villaume, kot solist pa se je predstavil svetovno priznani ameriški pianist Andrew von Oeyen.

Tri pike kot prvi tovrstni skupni projekt Slovenije, Srbije in Hrvaške, je v cilju medkulturnega dialoga in spodbujanja sodelovanja v regiji, nastal s povodom direktorjev nacionalnih filharmonij, ki nedvomno sodijo med ključne simbole kulturne identitete treh narodov.

V petletnem ciklu sodelovanja bodo dane tri kulturne institucije skupaj načrtovale programe z enakimi sporedi, solisti in dirigenti, ki se bodo predstavili publikli v Ljubljani, Beogradu in Zagrebu.

Vir: <http://beograd.veleposlanistvo.si/index.php?id=905>

Polona Vetrh v Bitef teatru

Na povabilo veleposlanštva je 21. in 22. novembra 2011 v beograjskem gledališču Bitef z dvema predstavama, prvo v slovenščini in drugo v angleščini, gostovala gledališka igralka Polona Vetrh.

Projekt je bil izpeljan s pomočjo Kulturnega sklada MZZ, znana slovenska igralka pa se je predstavila s po enournim recitalom, ki ga je občinstvo odlično sprejelo. Uvodni del večera je bil namenjen najlepši svetovni poeziji (Visoka pesem iz Stare zaveze, Prešernova Vrba), zatem je Vetrhova prvič predstavila monolog Fanny Mendelssohn, sestre slavnega skladatelja Felixa Mendelssohna-Barholdya, nadaljevala z odlomkom iz monodrame o svetovni popotnici Almi Karlin ter zaključila z monokomedijo Blagi pokojniki, dragi možje.

Medtem ko je slovenska različica predstave bila namenjena predvsem Slovencem, živečim v Srbiji, je bil na predstavo v angleški verziji vabljen tudi diplomatski zbor. Vabilu so se med drugim odzvali veleposlaniki Velike Britanije, Avstralije, Slovaške in Mehike, ki so se na sprejemu po predstavi z umetnico zadržali v sproščenem pogovoru.

Vir: <http://beograd.veleposlanistvo.si/index.php?id=905>

Igor Lumpert na 27. Beograjskem jazz festivalu

Lahko bi rekli, da je oktober v Beogradu mesec glasbe. Poleg že znanih Beograjskih glasbenih svečanosti, se konec tega meseca že 27-ič organizira jazz festival, kateri je letos naslovljen: Tudi ti si jazz. Med pomembnimi imeni svetovne in domače jazz scene, je nastopil tudi Igor Lumpert, znani slovenski jazz saksofonist, ki trenutno živi in ustvarja v ZDA.

V polni dvorani Doma Omladine Amerikana, je Lumpert nastopil samo z bobnarjem čeprav je bil naznanjen trio. Odsotnost basista ni zmanjšala kvalitete njegovega nastopa, tako, da se je saksofonist še enkrat predstavil beograjski publikli v najboljši luči. Ko je prvič gostoval na Beograjskem jazz festivalu leta 2005, se ga je publika zapomnila kot izjemno nadarjenega free-jazz umetnika, ki svojo glasbo ustvarja izven meja tradicionalnega jazz obrazca. Tudi tokrat nam je umetnik ponudil izvrstno in inventivno improvizacijo, katera je izzvala navdušenje v publikli in gromki aplavz.

Kot del, zdaj že tradicionalnega sodelovanja Društva Sava z umetniki iz domovine, ki gostujejo v Srbiji, so naši člani spremljali tudi ta nastop. Po koncertu smo na kratko pokramljali z zasoplim in utrujenim, ampak zadovoljnim umetnikom, ki je zelo prijazno z nami razdelil svoje vtise o jazzu v Srbiji, Sloveniji in Ameriki. S poudarjanjem zmožnosti slovenske jazz-scene, je Lumpert sporočil svojim rojakom, naj pazijo na svojo tradicijo in izročilo, v čigar kvalitete je nedvomno prepričan.

Ob tej priložnosti bi želeli izraziti posebno zahvalo gospe Branki Bukovec, sekretarki Društva za razvijanje prostovoljnega dela iz Novega mesta, ki nas je povezala z Igorjem Lumpertom in nam omogočila dragocen pogovor z njim. Nastop tega umetnika bo zagotovo ostal v spominu beograjskega občinstva, ki je tega 31. oktobra 2011 imelo priložnost uživati v nastopu enega izjemnega glasbenika, pred katerim je bleščeča kariera.

Adriana Sabo

Prevedel: Ivo Đukanović

Laibach v Beogradu

V Domu omladine v Beogradu se je v petek, 30. septembra 2011, odvil koncert pod nazivom KDO JE** LAIBACH?!

Z enim stavkom, bili smo priča invaziji nove urbane glasbe, vizualne umetnosti in pozitivne energije iz Ljubljane! Center urbane kulture Kino Šiška je vrnil obisk Domu omladine in beograjski publikli predstavil izbor najaktualnejših skupin, DJ-ev in vizualnih kreativcev iz Ljubljane! Nastopali so: Melodrom, Moveknowledge, We Can't Sleep At Night, Smetnjak dj/vj team, Multipraktik/Good Foot dj/vj team.

Beseda, dve o umetnikih.

Vse generacije poznajo imena skupin: Laibach, Pankrti, Miladojka Youneed, Videosex, ... Njihovi nasledniki so prišli k nam, na sceno Doma omladine, da pokažejo kako se danes muzicira u Ljubljani! Skupna točka Melodroma in Laibacha ni le pevka (Mina je drugi vokal Laibacha), temveč tudi konceptualna zrelost in dark estetika! We Can't Sleep At Night so nezakonski otroci uporniškega punk hedonizma Pankrtov in nemirnega indie rocka novega časa! Urbani funkrock Miladojke, Moveknowledge nadgrajujejo suvereni hiphop, dub, indie rock in dance ritme v eksplozivni power miksu angažirane glasbe nove dobe s plesnim nabojem! Če je kdo pogrešal punk-trash-disko atmosfero Videosexa – bila je prisotna v avdio-vizualnih akcijah DJ/VJ ekip Smetnjak in Multipraktik!

Lepo preživeti sobotni večer je zaključek tega koncerta!
Vir: <http://www.domomladine.org/koncerti/ko-je-laibach/>

Darko Vukotić

Prevedla: Petra Bregant

NA PLANINCAH...

GROSSGLOCKNER

Po lanskoletnem vzponu na Gran Paradiso (4060m) se je zdelo, da bo vzpon na *Grossglockner* (3798m), po slovensko Veliki Klek, najvišji vrh Avstrije lažji, toda ni bilo čisto tako. Pa začnimo na koncu.

Kot običajno je odhod organiziral Mirko Detiček, planinski vodnik v planinskem društvu Železničar v Beogradu. Poleg njega sva Društvo Sava predstavljala še Vinko Grgič in jaz. Mi trije smo bili hkrati tudi najstarejši člani odprave. Drugi so bili mlajši, manj izkušeni, a pričakovano bolj pri močeh. Vseh pohodnikov skupaj nas je bilo devet. Prav toliko, da smo napolnili najeti kombi, ki smo ga tudi sami vozili.

Iz Beograda smo odrinili 19. 08. 2011, tik pred polnočjo. Ponoči smo prevozili Hrvaško in še v temi prečkali slovensko mejo. Ob lepem vremenu smo okrog 10. ure prišli do parkirišča na vznožju gore, ki se je nahajal na višini 1924m. Tu se nam je odprl pogled na cilj naše odprave; mogočni *Grossglockner*, čigar vrh je bil skrit v oblakih. Pod njim pa nekaj slapov ki se zlivajo eden v drugega.

Ko smo najnujnejše potrebščine pospravili v velike nahrbtnike, smo se peš odpravili proti prvemu domu Stuedel Huette na višini 2801m. Vreme je bilo čudovito in planinsko pot, ki se je vila po ozki dolini navzgor, smo prehodili v treh urah. Odločili smo se da bomo nekoliko postali v omenjenem domu, da se prilagodimo višinski razliki. Ker smo se v kratkem času povzdignili tako visoko, so se pojavili rahli znaki višinske bolezni: glavobol.

Naslednje jutro smo nadaljevali pot po kamenju in prečkali kar nekaj manjših potokov, ki so tekli iz višje ležečega ledenika. Sonce je že sijalo, toda zrak je bil po mrzli noči še hladen in iz ledenika je tekla voda.

Ko smo prišli do ledene meje, okrog 3000m visoko, smo si na čevlje namestili dereze, ker bi bila hoja po goli ledeni površini prenevarna. Višje na ledu je še ležal sneg, toda pojavile so se tudi razpoke v ledu. Nekatere ozke, ki smo jih lahko preskočili, druge pa tako široke in globoke, da bi lahko pogoltnile celo našo skupino. Zaradi tega smo nadaljevali pot v navezi, po trije skupaj. Prečkali smo prvi ledenik in prišli do skalnatega grebena, ki se je kot rt dvigoval iz ledu. Sezuli smo si dereze in začeli s samostojnim plezanjem (s klini in vrvmi) po delno zavarovani, razpokani skali. Okrog 13. ure smo prišli do Erzherzog Johann Huette, 3454m visoko. Vreme lepo, razgled iz vseh strani pa čudovit, kot iz letala: spodaj, proti jugu ledenik, ki smo ga pravkar prečkali in kjer smo videli skupine planincev v navezah na poti proti domu ali v dolino. Še naprej pa dolina po kateri smo prišli do prvega doma in čisto na dnu, zelo daleč, parkirišče, kjer smo pustili naš kombi. Za parkiriščem se dvigujejo venci

hrbov, ki obdajajo okolico, kamorkoli pogled seže; Hohe Tauern, ali po slovensko Visoke Ture. Vmes so ozke, globoke alpske doline, z obvezno reko na dnu. Proti severu drugi veliki ledenik, ki nam stoji na poti do vrha. Proti severozahodu, nad domom pa veličastna kamnita gmota *Grossglocknerja*. Na viden čisto blizu, na njegovem hrbtu pa čisto male figurice plezalcev.

Občudovali smo razgled, ki je spreminjal barve ob zahodu sonca, ki je na koncu zašlo za *Grossglockner*. Dom je bil skromen, toda ponujal je najnujnejše. Brez tekoče vode in elektrike ter čisto poln. Čas počitnic kot magnet privlači veliko planincev iz celega sveta na najvišjo goro Avstrije. Med njimi je bilo kar nekaj skupin Slovencev.

To noč smo prespali na najvišji točki do zdaj. Vsi so se pritoževali nad slabim spancem, bodisi zaradi višine ali pa razburjenja. Naslednje jutro smo vstali ob 4.30 ter med pripravami dočakali sončni vzhod nad vrhovi v daljavi. Nekaj tako čudovitega lahko doživiš le v gorah. Tokrat smo vzeli manjše nahrbtnike in v njih spravili čim manj opreme, razen vode, ki jo je vsak ponesel približno 2 litra. Temperatura je bila pod ničlo in sneg na ledeniku. Tudi za planinskim domom je bil sneg, ki je bil že popolnoma trd (sredi avgusta!). Po ledeniku smo, tako kot veliko skupin planincev pred in za nami, v navezah prišli do skalnatega grebena brez ledu. Nagib poti po ledeniku se je večal in na koncu je znašal kar 70 stopinj. Dereze so nas na skalah ovirale, zato smo jih sneli in pri tem v skalnatih razpokah opazili cele kupe derez drugih planincev. Greben najprej Malega, potem tudi Velikega Kleka je zelo ozek, z nametanimi skalami različnih velikosti, ki jih je treba bodisi obiti ali preplezati. Hodimo navzgor, potem se malo spuščamo in spet dvigujemo in tako vso pot do vrha. Na razdalji približno 6–10 metrov so pritrjeni jekleni drogovi na katere se je mogoče navezati in zavarovati in to smo tudi storili. Nasploh je *Grossglockner* bistveno manj zavarovan kot Triglav, čeprav je vzpon nanj precej težji. Nato je sledil najbolj nevaren del, prehod med Malim in Velikim Klekom; le 0,3m širok in približno 3m dolgi prehod, malo sedlo,

čisto poledenelo. Na obeh straneh skalovje pod kotom večjim od 70 stopinj, pod njim pa verjetno 1000m prepada. Pot je nezavarovana, zato smo morali varovati drug drugega. Nato smo prehodili še bolj strmo skalo Velikega Kleka in že smo se znašli na vrhu kjer stoji križ. Na vrhu smo in vzpon ni bil niti najmanj enostaven, ker na poti in na ozkem zadnjem grebenu nismo bili sami. Veliko skupin planincev se že vrača, nekateri so nestrpni in se jim dozdeva, da se naša skupina premika prepočasi, zato se prerivajo mimo nas. Nekateri celo tekmujejo z uro, da bi čim prej opravili vzpon. Tukaj so tudi profesionalni vodniki, ki kar na vrvi vodijo enega ali več manj izkušenih planincev. Tudi

njim se mudi, ker bi isti dan radi pripeljali še naslednjo skupino. In to vse na zelo ozkem grebenu, na katerem je komaj prostora za enega človeka. Vsi imajo oprtane nahrbtnike, pa še vrvi se prepletajo... Presenetilo nas je takšno vedenje, nič podobno planinski strpnosti in solidarnosti. Mi smo se večkrat oprijeli skale in pustili nestrpneže mimo, potem pa previdno naprej.

Na vrhu je malo prostora, razmetane skale in strma pobočja, ki padajo v globino. Razgled pa jemlje dih in hkrati poplača vse napore in strahove ob vzponu. Pod nami so veliki ledeniki, ki se sicer hitro topijo in krčijo, iz njih tečejo potoki, ki delajo slapove in nešteto jezer z zeleno vodo. Še bolj v daljavi pa manjši kraji in vasi. Na obzorju, kamor koli pogledaš vrhovi, ki so v glavnem nižji. Zanimiv je pogled na cesto čez *Grossglocknerjevo* sedlo, z velikim hotelom in parkiriščem. Veliko turistov obišče to točko, kjer iz varne razdalje opazujejo *Grossglockner*.

Okrog križa je gneča in moramo počakati na naše fotografiranje. Štirideset minut je minilo zelo hitro in pripravili smo se na spust. Spust je vedno bolj nevaren kot vzpon, a smo na to pripravljeni. Spet previdno in počasi po isti poti, mimo drugih, več ali manj živčnih skupin.

Najvišji del ledenika, pod grebenom, je bil stopljen ter skupaj z zdrobljenim kamenjem spodaj, ni ponujal nobene opore za noge, čeprav smo si nadeli dereze. Tukaj smo morali namestiti dve šestdesetmetrski vrvi po katerih smo se varno spuščali do manj strme površine ledenika.

Tudi tukaj je bila gneča in prepletanje varnostnih vrvi. Tisti, ki niso imeli lastnih vrvi so se kar oprijemali naših, cukali, prehitevali in se zaletavali v nas. Gledano od spodaj je prizor izgledal kot množica prepletenih vrvi, katerih se je oprijemalo veliko planincev na poti z vrha. Vreme se je začelo kaziti, naokrog smo opazili deževne »zaves«, kar je še dodatno spodbudilo planince

Vinko Grgič, Branko Zorko in Mirko Detiček

da hitijo navzdol. Pravi čudež, da nismo bili priča nobeni nesreči, ki se tukaj zaradi takšnega vedenja pogosto zgodi.

Kljub vsemu smo vsi srečno prispeli do najvišjega doma in po kratkem premoru nadaljevali proti drugemu. Seveda zavarovani z vrvmi in derezami, ker smo bili že precej utrujeni, pozornost peša in nesreča se lahko kaj hitro dogodi. Tokrat sta bila ledenika popoldne vlažna, po površini ali pod njo je teklo nešteto potočkov, slapovi pa so bili močni, polni vode. Na višini 2800m se je začelo temniti. S naglavnimi svetilkami smo se spuščali do Lukner Huette na višini 2241m. Bilo je že popolnoma temno, okrog nas so se visoko dvigale temne stene ozke doline, nad nami pa nebo, prepolno zvezd. Tega v dolini zaradi številnih luči ni več mogoče videti. Po dolgem času smo lepo videli tudi Rimsko cesto. V dom smo prišli okrog 23. ure. Dan za nami je bil zelo dolg, naporen, uspešen in brez poškodb, kar je najbolj važno. Bili smo zelo utrujeni, polni vtisov in zadovoljni.

Branko Zorko

V tej številki Biltene objavljamo imena tistih članov, ki so preminili in nas zapustili ali pa se preselili v neki drugi, upamo, boljši svet, kakorkoli kdo od nas to dojema. Objavljamo imena tistih, o čigar odhodu smo obveščeni. Hkrati vas prosimo, da nas obvestite, če veste še za kakšne člane Društva, ki so umrli. Informacija naj vsebuje: ime in priimek, datum ter kraj rojstva in smrti.

Ciril Zajec ★ 05. 09. 1927 Veliki Gaber – † 22. 07. 2011 Beograd